

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi

Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Views of Reading Culture in the Digital Age: Youtube Book Community (Booktube)

Merve Ercan
Burcu Çıldır

Article Information

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.1282783

Received: 13.04.2023

Revised: 10.09.2023

Accepted: 11.09.2023

Keywords:

Reading,
Reading culture,
Booktube,

Abstract

In this study, it is aimed to determine the reading culture views of middle school children who have book channels on Youtube. For this purpose, a digital ethnography design was preferred, and 20 book channels on Youtube, which belong to middle school children and contain content related to books, were analyzed. In addition, interviews were also conducted with the channel owner children who could be contacted. The data obtained from the video contents and interviews were analyzed by content analysis. By analyzing the data, findings were obtained regarding children's stories of creating a channel on Youtube, video content on their channels, their socioeconomic outlook, factors affecting their reading processes, reading preferences and reader's views. As a result of the study, it was concluded that children created book channels by modelling the content producers they watched, produced similar content in their book channels and were supported by their families in socioeconomic terms. In addition, results regarding the roles of various factors that are thought to affect children's reading processes were also obtained in the study. When the results regarding children's reading preferences are analyzed, it is found that there are tendencies towards reading certain subjects, popular and foreign authors. Finally, when we look at their reader views, it is seen that they present themselves as individuals who have acquired reading habits and carry traces of critical and universal reader's views.

Dijital Çağda Okuma Kültürü Görünümleri: Youtube Kitap Topluluğu (Booktube)

Makale Bilgileri

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.1282783

Yükleme: 13.04.2023

Düzelme: 10.09.2023

Kabul: 11.09.2023

Anahtar Kelimeler:

Okuma,
Okuma Kültürü,
Youtube Kitap Topluluğu,

Öz

Bu çalışmada Youtube'da kitap kanalı olan ortaokul çağındaki çocukların okuma kültürü görünümünü belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda dijital etnografi deseni tercih edilmiş, Youtube'da ortaokul çağından çocuklara ait olan ve kitaplarla ilgili içeriklerin yer aldığı 20 kitap kanalı incelenmiştir. Ayrıca iletişim kurulabilen kanal sahibi çocuklarla görüşmeler yapılmıştır. İncelenen video içeriklerinden ve yapılan görüşmelerden elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Verilerin analiz edilmesiyle çocukların Youtube'da kanal oluşturma öykülerine, kanallarındaki video içeriklerine, sosyoekonomik görünümüne, okuma süreçlerini etkileyen unsurlara, okuma tercihlerine ve okur görünümüne ilişkin bulgular elde edilmiştir. Çalışma sonucunda çocukların izledikleri içerik üreticileri model olarak kitap kanalı oluşturdukları, kitap kanallarında benzer içerikler ürettikleri ve sosyoekonomik anlamda aileleri tarafından desteklendikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada çocukların okuma süreçlerini etkilediği düşünülen çeşitli unsurların rollerine ilişkin sonuçlar da elde edilmiştir. Çocukların okuma tercihlerine ilişkin sonuçlara bakıldığında belirli konuları, popüler olanı ve yabancı yazarları okumaya yönelik eğilimlerinin olduğu tespit edilmiştir. Son olarak okur görünümüne bakıldığında ise çocukların kendilerini okuma alışkanlığı kazanmış bireyler olarak sundukları ve eleştirel, evrensel okur görünümünden izler taşıdıkları görülmektedir.

Sorumlu Yazar: Merve Ercan, Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi, Türkiye, merve.ercan@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7222-3217

Yazar2: Burcu Çıldır, Dr. Öğretim Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye, burcucildir@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4692-9141

Alt Bilgi: Bu makale Dr. Öğr. Üyesi Burcu Çıldır danışmanlığında hazırlanan "Dijital Çağda Okuma Kültürü Görünümleri: Youtube Kitap Kanalları Üzerine Bir İnceleme" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Atıf için: Ercan, M. & Çıldır, B. (2024). Dijital çağda okuma kültürü görünümü: Youtube kitap topluluğu (Booktube). *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 151-218.

Giriş

Ana dili eğitimi sürecinde temel dil becerileri olarak vurgulanan dinleme, konuşma, okuma ve yazma öğrenme alanlarının birbiriyle etkileşim hâlinde olduğu ve birbirini destekleyerek geliştiği söylenebilir. Ancak bu öğrenme alanlarının öneminin farklı amaçlar doğrultusunda değiştiği ve her öğrenme alanının belirli amaçlara ilişkin öne çıkan farklı yönlerinin olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda okumanın, temel bilgi edinme eylemi olması ve sosyal yaşamı anlamlandırmak için bir araç olması yönlerinin ön plana çıktığı ifade edilebilir. Okuma; bilgi edinmeyi, bilgi dağarcığını geliştirmeyi ve yaşam boyu öğrenmeyi sağlaması yönüyle üzerinde durulması gereken temel bir beceri olarak görülmektedir (Karatay, 2019; Sayır, 2018; Türkben, 2021; Türkyılmaz, 2020).

Okuma kavramı, Kavcar, Oğuzkan ve Sever (2000, s. 41) tarafından “Okuma; bir yazıyı, sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve öteki öğeleriyle görme, algılama ve kavrama sürecidir.” şeklinde açıklanmaktadır. Okuma, genel olarak yazılı bir metnin çözümlenmesini ve zihinde anlamlandırılmasını kapsayan bir süreç olarak ele alınabilmektedir. Okuma, yazılı bir metindeki duyguların ve düşüncelerin her yönüyle anlaşılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi gibi fiziksel, bilişsel ve psikolojik yönleri olan karmaşık bir süreçtir (Sever, 2015). Vurgulanan çeşitli boyutlarının yanı sıra, okumanın birbirinden farklı birçok işlevi ve amacı olduğundan da söz edilebilir. Grabe ve Stoller (2011, s. 32) okuma amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır: basit bilgileri aramak, hızlı bir şekilde gözden geçirmek, metinlerden öğrenmek, bilgileri birleştirmek, yazmak, metinleri eleştirmek ve anlamak. Basit bilgileri edinmek ve gözden geçirmek için okumadan, eleştirmek ve anlam kurmak için okumaya kadar uzanan bu amaçlar okuma becerisinin bireyin günlük yaşamındaki işlevsel yönlerini açıkça ortaya koyabilmektedir.

Türkçe öğretiminde okumaya ayrı bir önem verilmektedir, düzenli ve sistemli çalışmalarla öğrencilerin okuma becerileri geliştirilmeye çalışılmaktadır (Güneş, 2021). Okuma becerisinin geliştirilmesinin ise bireyin bu beceriyi gündelik yaşamında gereksinim duyduğu bir beceri hâline getirmesiyle bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Okuma eylemini sürekli hâle getiren bireyler, sıralı ilerleyen ve birbirini çerçeveleyen okuma pratikleriyle kültürel bir yaşam biçimi ortaya koyabilmektedir. Okumayla ilgili bu kültürel yaşam biçiminin okuma kültürü kavramıyla açıklandığı görülmektedir. “Bir bireyin, bir toplumsal grubun ya da bir toplumun okuma eylemi ile ilişkilerinin düzeyi ve niteliği ‘okuma kültürü’ olarak ifade edilmektedir. Okuma kültürü, sözü edilen birey, grup ya da topluma ait yaşam biçiminin “okuma” alanına yansıyan bölümü kısaca okuma eylemine ilişkin bireysel ve toplumsal yaşama biçimidir” (Yılmaz, 2009, s. 134). Bireyin okuma kültürü edinme sürecinin gelişigüzel gerçekleşmediği, okumaya dönük çeşitli aşamaların ve edinilmesi gereken becerilerin var olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda Sever (2015) bireye okuma kültürü edindirmenin kendi içinde bağımlı ve bağlantılı çeşitli evrelerden oluşan ardışık bir süreç olduğunu dile getirmektedir. “Aşamalı bir sıra izleyen bu sürecin ilk basamağı (becerisi) dinleme alışkanlığı

edinmedir. Bu alışkanlığın ardından okuma-yazma becerisi edinilir. Bu beceriyi de okuma alışkanlığı becerisi, eleştirel okuma becerisi ve evrensel okuryazarlık becerisi izler” (Sever, 2013, s. 23). Bu becerileri aşamalı biçimde edinen ve gündelik yaşamına aktaran bireylerin okuma kültürü edinmiş bireyler oldukları söylenebilir. Okuma becerisini kültür hâline dönüştürebilmiş bireylerin yetiştirilmesi ve bu bireylerin sayısının artırılması toplumsal bağlamda okuma kültürünün içselleştirilmesini de beraberinde getirecektir (Öztürk, 2020).

Okuma kültürü edinme sürecinde ise çeşitli unsurların etkili olduğu düşünülmektedir. Alan yazınındaki çalışmalara bakıldığında okumaya yönelik alışkanlığın ve okuma kültürünün kazandırılmasında; sosyoekonomik düzey (Çıldır ve Ergün, 2021; Kurulgan ve Çekerol, 2008), aile (Aküzüm ve Bars, 2022; Maden ve Dünder, 2020; Okur, 2013; Özdemir Çırakman ve Arı, 2018), okul (Demirtaş ve Süğümlü, 2013; Kantaş, 2013; Ketenoğlu Kayabaşı ve Özerbaş, 2018; Şahin, 2011), öğretmen (Şahin, 2011; Şahin ve Aktar, 2020; Urgan, 2008; Ülper, 2011; Yağcı, 2007; Yılmaz, 2009), arkadaş (Balci, 2016; Mut ve Gelişli, 2021; Özkan, 2021), kitap seçimi (Bayat ve Çetinkaya, 2018; Güneş, 2017; Kavcar ve diğerleri, 2000; Okur, 2013) ve medya (Sever, Karagül ve Doğan Güldenoğlu, 2017; Şirin, 2019) gibi unsurların hepsinin ayrı bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Bu unsurlardan biri olan medya aracılığıyla çeşitli dijital ortamlarda okumaya dönük bir kültürün ortaya koyulduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda dijital çağda okuma kültürü görünümünün belirlenmesi önemli ve gerekli görülmektedir.

Dijital Çağ ve Okuma Kültürü

Enformasyon çağı ve dijital çağ olarak ifade edilen medya çağı; dijital teknolojilerin geliştiği ve çocukları sarmaladığı postmodern bir dönemdir (Karaboğa, 2018). Dijital olanaklarla sarmalanan çocukların çeşitli medya ortamlarına etkin katıldıkları söylenebilir. Bu durumun ise okuma kültürünü dolaylı bir şekilde etkilediği düşünülmektedir. Kayabaşı ve Özerbaş'a (2018) göre gelişen teknolojiyle bilginin yayılımının kolaylaşması, bireylerin internette özellikle sosyal ağ paylaşım sitelerinde geçmişe göre daha fazla vakit geçiriyor olmaları ve her evde internet erişiminin olması gibi durumlar okuma becerisini farklı bir boyuta taşımaktadır.

Dijital araçlar, günümüz insanının okuma davranışını değiştirmiş, okuma alışkanlıklarını ve okuma ihtiyaçlarını farklılaştırmıştır (Odabaş, Odabaş ve Binici, 2019). Çetin'e (2021) göre teknoloji aracılığıyla insan yaşamına girmiş olan dijital araçlar; yeni okuma davranışları, alışkanlıkları oluşturmakta ve dijital ortamda bu davranışların biçimlendirilmesini sağlamaktadır. Tezgeç (2020) ise Youtube, Instagram ve Pinterest gibi sosyal medya ortamlarının, yüz yüze etkinliklerle yürüten eski tarz okuma kulüplerinin yerini aldığını ve bu medya ortamlarının kitabın paylaşıldığı yeni alanlara dönüştüğünü vurgulamaktadır. Bu doğrultuda dijital ortamlarda çeşitli okuma topluluklarının oluşturulduğu görülmektedir. Bu toplulukların bireylerin okuma davranışlarına ve alışkanlıklarına farklı bir boyut kazandırdıkları, böylelikle de yeni bir okuma kültürü ortaya koydukları söylenebilir.

Bunlardan biri ise yabancı literatürde Booktube (Buktub) olarak ifade edilen Türkçe olarak ise "Youtube Kitap Topluluğu" şeklinde adlandırılabilen düşünülen gruptur. Youtube Kitap Topluluğu'na katılan bireyler, dijital bir ortam olan Youtube'da okumaya ve kitaplara yönelik içerikler üretip bu içeriklerini izleyicileriyle paylaşmaktadır. Tolstopyat (2018) Youtube Kitap Topluluğu ile çevrim dışı ortamlardaki kitap kulüpleri ve okuma grupları arasındaki benzerlikten söz etmektedir. Bu benzerliği ise "eğlence biçimi olarak okumaya öncelik vermek" şeklinde açıklamaktadır. Youtube'da oluşturdukları kitap kanalları aracılığıyla okudukları veya okuyacakları kitapları izleyicileriyle paylaşan, okuma süreçlerine ilişkin çeşitli yorum ve değerlendirmelerini sunan bu topluluğun incelenmesinin, dijital çağda okumaya yönelik yeni bir kültür ortaya koymak açısından büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Youtube Kitap Topluluğu (Booktube)

Youtube Kitap Topluluğu, son zamanlarda Youtube kültüründen farklı bir topluluk hâline gelmiştir (Semingson, Mora ve Chiquito, 2017). Bu topluluk Youtube'un sunduğu olanaklarla gençlerin okudukları kitaplar hakkında konuştukları, tartıştıkları ve analizler yaptıkları sanal bir topluluktur (Parratt-Fernández, Mera-Fernández ve Mayoral-Sánchez, 2021). Perkins'e (2017) göre Youtube Kitap Topluluğu 2010'larda oluşmaya başlayan çevrim içi bir topluluktur ve bu topluluğun üyeleri kanallarında kitaplarla ilgili herhangi bir şeyi paylaşabilmektedir. Semingson ve diğerlerine (2017) göre Youtube Kitap Topluluğu, okuryazarlık uygulamalarına katılmada yeni bir oluşumdur. Ayrıca bu topluluk okuma deneyimlerini paylaşan, kitaplar üzerine tartışan ve değerlendirmeler yapan gençleri bir araya getiren sanal bir topluluktur (Paladines-Paredes ve Margallo, 2020). Bu topluluğun üyelerinin benzer içerikler ürettikleri ve çeşitli ortak rolleri üstlendikleri söylenebilir. Tolstopyat (2018) bu roller, kitap önermek ve okudukları kitaplarla ilgili görüşlerini paylaşmak şeklinde ifade etmektedir. Öztürk (2021) ise bu topluluğun üyelerinin okudukları veya satın aldıkları kitapları paylaşma, kitap eleştirileri ve değerlendirmeleri yapma, belli temalar çerçevesinde okuma listeleri yapma, kitaplıklarını paylaşma, düzenledikleri canlı yayınlarla takipçileriyle birlikte kitap okuma, edebiyat ve yayıncılık dünyasını ilgilendiren haberleri paylaşarak yorumlama gibi eylemler yaptıklarını dile getirmektedir.

Youtube Kitap Topluluğu'nun üyeleri arasında çocuk yaş grubundan bireylerin de olduğu söylenebilir. Bu durumun çocukların içinde bulunulan dijital çağda, Youtube'da fazla vakit geçiriyor olmalarıyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Video paylaşım siteleri, sosyal medya ve internetin gelişimiyle beraber önem kazanmaya başlamıştır (Ünlükaya, Savaş ve Sucu, 2021). Bu bağlamda bir video paylaşım sitesi olan Youtube'un, bireyler tarafından sıklıkla kullanıldığı söylenebilir. Calabrese'e (2017) göre Youtube, her ay milyonlarca ziyaretçisiyle dünyada en çok ziyaret edilen ağ sitelerinden biridir. Youtube'u ziyaret eden bireylerin hem izleyici hem de içerik üreticisi olduklarını söylemek olanaklıdır. Alan yazınında

bulunan çalışmalara bakıldığında Youtube'u etkin bir şekilde kullanan kitle arasında çocukların da olduğu görülmektedir (Atalay, 2019; Kılıçer ve Boyraz, 2019; Sezerer Albayrak, 2020). Youtube'da çocuklara ait milyonlarca izlenme ve abone sayısına sahip kanal yer almaktadır (Yasa, 2021). Çocuklar; bu ortamda yaşam biçimini, dijital oyunları, oyuncak ve materyalleri, çocuk şarkılarını ya da çocuklara yönelik etkinlikleri içeren videolar üretmektedir (Boğa ve Sağlam, 2021). İfade edilen bu içeriklerin yanı sıra çocukların Youtube'da kitaplarla, okumayla ilgili içerikler ürettikleri de söylenebilir. Çocuklar oluşturdukları kitap kanalları aracılığıyla okudukları kitapları izleyicilerine göstermekte, kitaplarla ilgili değerlendirmeler yapmakta ve okuma süreçleri ile ilgili deneyimlerini paylaşmaktadır.

Alan yazınında bulunan çalışmalara bakıldığında okuma kültürü ile ilgili yurt içinde gerçekleştirilen çeşitli çalışmaların yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmaların öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının okuma kültürlerini belirmeye ilişkin (Ayyıldız, Bozkurt ve Canlı, 2006; Baki ve Gökçe, 2020; Bulut, Kuşdemir ve Uzun, 2020; Özdemir, 2022; Polat, 2019; Sever ve diğerleri, 2017; Ünlü, 2019), okuma kültürü edinme sürecini etkileyen çeşitli unsurlara ilişkin (Altunbay ve Uslu Üstten 2020; Ak Başoğul, 2018; Aküzüm, 2021; Bulut, 2018; Çıldır ve Ergün, 2021; Erduran, 2016; Körkuyu, 2014; Soyuçok, 2021; Şeref ve Şahin, 2022; Telli, 2021; Yılmaz ve Cengiz, 2022), çocuk edebiyatı ve okuma kültürü ilişkisini ele almaya ilişkin (İnce Samur, 2018; Kaya, 2014; Öztürk, 2020), Türkçe ders kitaplarında okuma kültürüne ilişkin (Karadağ, 2013; Saltık, 2018) olduğu görülmektedir. Ayrıca okuma kültürüyle ilgili ölçek geliştirme çalışmalarının (Çiğdemir ve Akyol, 2020; Türkel, Özdemir ve Akbulut, 2017) ve bütün çalışmaların derlenip kaynakça şeklinde sunulduğu kapsamlı bir çalışmanın (Yılmaz, Atalan Akdeniz, Emre ve Tercan, 2022) yer aldığı da görülmektedir.

Yurt dışında ise okuma kültürüyle ilgili yapılan çalışmaların odak noktasının dijital okumaya ve okuma kültürü sürecini etkileyen çeşitli unsurlara yönelik olduğu görülmektedir (Dai Luong, 2021; Delgado, Vargas, Ackerman ve Salmerón, 2018; Kachak, Budnyk ve Blyznyuk, 2021; Ntakirutimana ve Okoro, 2021; Otache, 2020; Reister, 2020; Vuong ve diğerleri, 2021;).

Yurt içi ve yurt dışı alan yazınında Youtube Kitap Topluluğu ile ilgili de çeşitli çalışmaların (Anderson, 2020; Ehret, Boegel ve Manuel-Nekouei, 2018; Perkins, 2017; Sampaio ve Costa, 2022; Ünlü ve Yaşar, 2022; Yaşar 2021) bulunduğu görülmektedir. Bütün bu çalışmalar dikkate alındığında dijital çağda okuma kültürü görünümüleri belirleme bağlamında Youtube Kitap Topluluğu'nun ele alınmadığı görülmektedir. Bu nedenle çalışmada Youtube'da kendi oluşturdukları kitap kanalları aracılığıyla okumaya ve kitaplara yönelik çeşitli içerikler üreten ortaokul çağındaki çocukların dijital ortamda ortaya koydukları okuma kültürü görünümelerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıda belirlenen alt problemlere yanıtlar aranmıştır.

Youtube'da kitap kanalı olan ve kitaplarla, okumayla ilgili içerik üreticilerin;

- kitap kanalı oluşturma öyküleri nasıldır?

- kitap kanallarında nasıl video içerikleri bulunmaktadır?
- sosyoekonomik görünümleri nasıldır?
- okuma kültürü edinme süreçlerinde etkili olan unsurların görünümü nasıldır?
- okuma tercihleri hakkında neler söylenebilir?
- ürettikleri içeriklere yansıyan okur görünümleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Youtube'da oluşturduğu kitap kanalları aracılığıyla okumayla ve kitaplarla ilgili içerik üreten ortaokul yaş düzeyindeki çocukların, dijital ortamda oluşturdukları okuma kültürü görünümünü belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma desenleri arasında yer alan dijital etnografi (netnografi) kullanılmıştır. Kozinets'e (2010) göre netnografi, çevrim içi saha çalışmasını temel alan katılımlı gözlem gerektiren bir araştırmadır. Kültürel veya toplumsal bir olgunun etnografik anlayışına ve temsiline ulaşmak için bilgisayar aracılı iletişim veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. Dijital etnografide araştırmacılar etnografiden farklı olarak fiziksel dünyadan çok dijital dünyaya odaklanırlar ve mevcut olgu hakkında yazılmış sözcüklerden, resimlerden, ses dosyalarından, videolardan ve oluşturulan çevrim içi topluluklardan elde ettikleri dijital verilerden faydalanırlar (Paay, Kjeldskov, Skov ve O'hara, 2013). Netnografik bir araştırma süreci araştırma sorusunun belirlenmesi, araştırma yapılacak topluluğun seçilmesi, topluluğa katılarak gözlemler aracılığıyla verilerin etik usule uygun biçimde toplanması, verilerin analiziyle bulguların yorumlanması ve araştırma bulgularının raporlaştırılması olmak üzere beş farklı adımdan oluşmaktadır (Kozinets, 2010). Çalışmada sanal bir grubun okuma kültürü görünümünü belirlemek amaçlandığı için dijital etnografi deseni tercih edilmiştir.

Araştırma Grubu

Çalışmada incelenecek kitap kanallarının seçilmesi için amaçlı örnekleme yöntemlerinden, ölçüt örneklemeden faydalanılmıştır. Ölçüt örnekleme araştırmacı tarafından oluşturulabilecek ya da önceden hazırlanmış bir ölçüt listesiyle belirlenmiş olan bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmanın amacı doğrultusunda veri elde edilebilecek kitap kanallarının belirlenmesi için Youtube arama motoruna "kitap tanıtımı", "kitap önerileri", "çocuk kitabı tanıtımı" ve "okuduğum kitaplar" kavramları yazılarak genel olarak bütün videolara erişilmiştir. Bu kanallardan ortaokul düzeyinde bir çocuğa ait olma, sadece kitap tanıtımı, incelemesi ve okuma içerikli videolara sahip olma, kanalında etkin bir şekilde paylaşım yapmış ya da yapıyor olma ölçütleri temel alınarak sınırlamaya gidilmiştir. Çalışmada Youtube'da ortaokul yaş düzeyindeki çocuklar tarafından açılan kitap kanallarının seçilme nedeni, bu düzeydeki çocukların temel okuma yazma becerisini kazanmış ve okuma alışkanlığı edinmiş oldukları düşüncesidir. Kanallarda kitap

tanıtımı, kitap incelemesi ve okumaya ilişkin içerik paylaşma ölçütünün belirlenmesinde okuma kültürü görünümünün belirlenmesi amacı etkili olmuştur. Etkin olarak paylaşımlar yapmış veya yapıyor olan kanalların tercih edilmesi ise veri doygunluğunu ve çeşitliliğini sağlama düşüncesiyle ilgilidir. Belirtilen ölçütleri karşılayan, ortaokul yaş düzeyindeki çocuklar tarafından açılmış, kitaplara ilişkin tanıtım ve değerlendirme yapan 20 Youtube kitap kanalı araştırma kapsamında incelenmiştir. Belirlenen kitap kanallarının genel görünümüne bakıldığında her kanalda 20 ve üzeri video içeriğinin yer aldığı, abone sayılarının 100 ve üzeri olduğu görülmektedir.

Nitel araştırmalarda katılımcı kimliklerinin korunması için bireyler ve yerler için farklı veya takma isimlerin kullanılabileceği belirtilmektedir (Creswell, 2017). Bu bağlamda çalışma grubunda bulunan kanallar K1, K2, ...K20 biçiminde kodlanmıştır ve doğrudan alıntılar bu kod isimlerle sunulmuştur. Sunulan kod isimlerde kullanılan "K" harfi "Kanal" sözcüğünü temsil etmektedir.

Çalışmada kitap kanallarının incelenmesinin yanı sıra ilgili kanalların sahibi çocuklarla görüşmeler yapmakgerçekleştirmek de amaçlanmıştır. Bu doğrultuda kanal sahiplerine Youtube'da bulunan videolarına yapılan yorumlar, video içeriklerinde paylaştıkları diğer sosyal medya hesapları ve ebeveynlerinin e-postaları aracılığıyla ulaşılmaya çalışılmıştır. İletişim kurulabilen beş çocukla (K10, K16, K17, K18, K19) görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler sunulurken ilgili kod ismin yanına, yapılan görüşmeyi temsil etmesi amacıyla "G" harfi eklenmiş ve videolardan elde edilen verilerle görüşme verilerinin karışmasını önlemek amaçlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için ilk olarak araştırmacı tarafından çalışmanın verilerinin sunulduğu ortam olan Youtube'a katılım sağlanmıştır. Önceden katılımcılarla karşı karşıya iletişimi içeren saha kavramı son 20 yıl içerisinde dijital çevre ve teknolojiyle birlikte sanal sözcükleri, oyunları, ortamları, sosyal ağ sitelerini ve akıllı telefon uygulamalarını içine alacak şekilde genişlemiştir (Striling, 2016). Araştırmacı öncelikle çalışma süresince kullanacağı, kendi oluşturduğu Youtube kanalından incelenecek kanallara abone olmuştur. Ardından bir yandan Youtube'da daha önce paylaşım yapmış ama güncel olarak paylaşım yapmayan kanalların videolarını izlerken diğer yandan kanallarını etkin kullanan çocuklar tarafından Youtube'a yüklenen güncel videoları Şubat 2021 – Ağustos 2021 tarihleri arasında izlemiştir. Çocukların oluşturdukları video içerikleri izlenirken aynı kanal içinde tekrar eden içerikler bir süre sonra izlenmemiştir. Videolar izlenirken herhangi bir ölçüt listesi kullanılmadan yüklenen videolardaki bütün içerik izlenmiş ve araştırmacı tarafından dijital ortamda yazılı metinlere dökülerek her kanal için ayrı oluşturulan Video Gözlem Formu'na veriler kaydedilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın verileri öncelikli olarak sanal ortamda yer alan kanallarda üretilmiş olan videoların eş zamanlı incelenmesi ve deşifre edilmesiyle elde edilmiştir. Kanallarda yer alan video içeriklerinin incelenmesinin yanı sıra verilerin çeşitlenmesini sağlamak, çalışmanın geçerliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla kanal sahibi beş çocukla görüşmeler de yapılmıştır.

Görüşmeler yapılmadan önce hazırlanan Görüşme Formu alanda uzman üç kişiyle paylaşılmıştır. Uzmanların verdiği dönütler doğrultusunda sorular revize edilerek güncel görüşme formu hazırlanmıştır. İlgili görüşme formu çalışma grubuyla belirlenen tarihlerde ZOOM üzerinden yapılan toplantılarda uygulanmıştır ve görüşmeler ortalama 25 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Video ve görüşme verileri içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Patton'a (2018) göre içerik analizi aracılığıyla tema veya örüntü olarak adlandırılan temel anlamlar ortaya çıkarılmaktadır. İçerik analizi birbirine benzer verilerin belirli kavramlar ve temalar altında birleştirilmesi, okurun kavrayabileceği bir şekilde düzenlenerek yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Analiz sürecinde veriler düzenlenir, okunur, anımsatıcı notlar alınır, kod ve temalarda bulunan veriler betimlenir, yorumlanır, sunulur ve görselleştirilir (Creswell, 2020). Kanallardan elde edilen ve dijital ortamda kaydedilen veriler öncelikli olarak araştırmacı tarafından bütüncül bir şekilde okunmuş ve araştırma soruları odağında yazıya dökülen metinler üzerine notlar alınarak her video içeriği için ayrı ayrı kodlamalar yapılmıştır. Görüşme verilerinin analizinde ise öncelikle ZOOM'da kayıt altına alınan görüşmeler araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Ardından oluşan metinler okunarak kodlamalar yapılmıştır. Belirli bir süre geçtikten sonra araştırmacı tarafından bütün veriler tekrar okunmuş ve düzenlemeler yapılmıştır. Ardından benzer içerikte olan video ve görüşme verileri aynı tema altında birleştirilerek sunulmuştur. Veriler analiz edildikten sonra çalışmanın yöntem ve bulgularına ilişkin çerçeve uzman incelemesine sunulmuş, ilgili kod ve temalara ilişkin görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda düzenlemeler yapılmış ve temalara son hâli verilmiştir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre günümüzde internet ortamlarında karşılaşılan sorunların başında kişi ve kişisel verilerin gizliliği konusu gelmektedir. Bazı akademisyenler, çevrim içi paylaşımların kamuya ve erişmek isteyen herkese açık olmasının bilinmesine rağmen bu paylaşımları yapan bireylerin yazdıklarının özel olarak algılanabileceğini belirtmektedir (Silverman, 2018). Araştırmada herkese açık bir sosyal ağ sitesi olan Youtube ortamından veriler toplanmıştır. Ancak ilgili çalışma açık erişime sunulacağı için incelenen kanalların sahibi olan kişilerin çocuk grubu olması nedeniyle uzman görüşü doğrultusunda elde edilen veriler ifade edilirken kod isimler kullanılmış ve ilgili video künyeleri kaynakçadan çıkarılmıştır. Herhangi bir hassasiyet içerse de içermese de internet ortamında araştırma yapmayı hedefleyen herkesin kişisel bilgilerin ve görüşlerin korunmasına özenle yaklaşımı, üzerinde durulması gereken konuların başında

gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırma konusu hassas ve özel olmasa bile katılımcıların kimlikleri korunmalıdır (Silverman, 2018).

Etik kurul izin bilgileri: Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi= 26.02.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 03-09

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmanın alt problemleri bağlamında elde edilen bulgular sunulmuş ve ilgili bulgulardan hareketle ulaşılabilecek yorumlara yer verilmiştir.

1. Youtube'da Kitap Kanalı Oluşturma Öyküsü

Youtube'da kitap tanıtım kanalı oluşturan ve oluşturdukları bu kitap kanallarında içerik üreten ortaokul yaş grubunun okuma kültürü görünümünün belirlenmesinde kitap kanallarını oluşturma öykülerinin de dolaylı bir şekilde etkili olduğu söylenebilir. Kitap kanalı oluşturma öykülerinin belirlenmesi, bu grubun amacının ön görülmesini sağlayabilir ve kitaplara, okumaya yükledikleri anlam bağlamında ele alınabilir. Bu noktada K2, kanalını oluşturma öyküsüne ilişkin bir videosunda şunları aktarmaktadır:

"... Ondan sonra da Booktuber (Buktubır) olmaya karar verdim. Buna nasıl karar verdim işte kitap okumaya başladıktan sonra dedim, hani ben madem kitap okuyorum bunu neden insanlarla paylaşmayayım, dedim ve hani gittim sordum. Dedim, "Hani yalnızca kitap üstüne sohbet üstüne bilmiyorum, kitaplarla ilgili çoğunlukla olan bir kanal açsam olur mu?" dedim ve ailem de sağ olsunlar arkamda durdular ve beni bu konuda desteklediler ve bu sayede de ben bir kanal açtım, şimdi sizin karşınızdayım zaten."

K2'nin yukarıdaki ifadelerine bakıldığında öncelikle Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreticisi (booktuber) olmaya karar verdiğini vurguladığı görülmektedir. K2'nin bu kararı alma nedeninin ise "okuduğu kitapları paylaşmak ve kitaplar hakkında sohbet etmek" olduğu söylenebilir. Bu bağlamda K2 için kitap okumaya yüklenen anlamın, okunanların başkalarıyla paylaşılmasına yönelik olduğu söylenebilir.

Ayrıca K2 ilgili videosunda "...Daha sonra karantinada bana bir şey oldu, hani çünkü bir noktadan sonra Booktuberları takip etmeye başladım. Sonra bu insanlar nasıl kitap okuyor, ben niye okuyamıyorum kafasına girdim o sıralar ve dedim ki: 'Ben de kitap okumaya başlayacağım.' " ifadelerine de yer vererek Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreticilerini (booktuber) takip ettiğini, böylelikle kitap okumaya başlamaya karar verdiğini belirtmektedir. Bu durumdan hareketle K2'nin Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten diğer kişilerin okuma davranışlarını model aldığı söylenebilir. Benzer şekilde diğer kitap kanalı sahibi çocukların da Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten kişileri model aldıklarını vurguladıkları görülmektedir. Bu bağlamda çocukların videolarından verilebilecek örnek ifadeler şu şekildedir:

"Booktube'a bakmaya başladım ve Booktube da benim kitap okuma alışkanlığımı biraz daha arttırdı. Kitap okuyan kişilere özendiğim için bu da bana çok büyük bir katkı sağladı ve zaten kitapları böyle daha çok okumaya başladıkça bir kitap kanalı açtım ben de. O yüzden şu an bu kanaldayım. Ben eğer kitap okumasaydım, şu an böyle bir kanalım olmazdı ve ayrıca bu kanal benim biraz kitap okuma isteğimi de artırıyor mesela size bir kitap yorumu çekmek istiyorum ya da siz bana bir kitap öneriyorsunuz ben o kitabı alıyorum, hani o şekilde o kitabı okuyorum." (K13)

K13'ün Youtube Kitap Topluluğu'nun kendisinin okuma alışkanlığını olumlu etkilediğini ve bu topluluktaki diğer kişilerin okuma davranışına özendiğini ifade ettiği görülmektedir. Böylelikle K13 de bir kitap kanalı açarak bu topluluğa katılmıştır. Ayrıca K13 kitap kanalının kendisinin okuma isteğini artırdığını; okudukları üzerine yorum yapma isteği ve izleyicilerinin önerdiği kitapları okuyor olması gibi örneklerle desteklemektedir. K14 ise bu topluluğa katılma öyküsünü şöyle aktarmaktadır:

"Şimdi şöyle, ben hani Youtube'da sürekli karşıma Booktube kavramı kitap videoları vesaire çıktı. Ben de onları izlerken zevk aldığımı fark ettim ve hani çok güzel bir iş yaptıklarını dedim ki bu benim işim böyle bir şey yapmalıyım, dedim. Çünkü ben zaten dedim çok küçüklüğümünden beri kitap okumayı seviyorum ve neden başkalarına da faydalı olmayayım, dedim bu şekilde ve iyi ki de açmışım diyorum. Çünkü bu işi yapmak bence çok zevkli biraz zor bir iş evet ama bence gayet zevkli güzel yani bu şekilde karar verdim. Zaten sonrasında aileme falan söyledim, onlar da olur dediler ve başkalarına bu şekilde kitap tanıtarak faydalı olmak da istedim."

Görüldüğü üzere K14 de Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten diğer kişileri model olarak kanalını açtığını dile getirmektedir. Ayrıca K14 kitaplarla ilgili içerik üretmeyi, okudukları hakkında yaptığı sohbetleri faydalı bir iş olarak anlamlandırmaktadır.

Kanal sahibi çocuklarla yapılan görüşmelerde de kitap kanalı oluşturma öyküleriyle ilgili videolarda söz ettikleriyle benzer ifadeler yer verdikleri görülmektedir. Görüşmelerden bazı örnekler şu şekildedir:

"Aslında şöyleydi, ilk benim okuduğum çok sevdiğim kitaplarım vardı. Onları göstermek anlatmak güzel geldi, sonra kanal açtım kendime." (K16G)

"Okuduklarımı paylaşmayı sevdiğim için video çekmek istedim, sonra burada kanalımda onları paylaşmayı düşünerek kendime kanal açtım." (K17G)

"Kitap okumayı çok seviyorum ve anlatınca bunları diğerlerine mutlu oluyorum. Eğer kendime kitap anlattığım kanal açarsam burada yaparım, dedim hani bu şeyleri." (K19G)

Yukarıdaki ifadelerle bakıldığında kitap kanalı sahibi çocukların görüşmelerde de kitap kanallarını oluşturmalarından söz ederken sıklıkla okuduklarını paylaşmaya yönelik amaçlarına vurgu yaptıkları görülmektedir. Ayrıca çocukların genellikle okuduklarını paylaşmalarının kendilerine olumlu duygular hissettirdiğine değindikleri de görülmektedir.

Kanal sahibi çocukların kitap kanalı oluşturmaya yönelik ifadelerinin genel olarak ortaklaştığı görülse de K8'in çocukların üzerinde durdukları düşüncelerden daha farklı bir noktaya işaret ettiği görülmektedir. K8'in kitap kanalı oluşturmaya yönelik düşünceleri şu şekildedir:

"Aslında evet, herkesin bildiği amacım kitap videoları çekmek ama aslında bunun altında başka bir neden yatıyor, asıl nedenim bunu bir çocuk olarak yapmak. Çünkü yirmili yaşlarda

bu tür işlerle uğraşan Bookstagram ya da Booktuber olarak bu tür işlerle uğraşan birçok insan var. Ama ben bir çocuk olarak da bunu başaracağımı göstermek istedim."

Görüldüğü üzere K8 amacının kitap videoları çekmek olduğunu dile getirirken ayrıca bu eylemi bir "çocuk olarak" gerçekleştirme isteğine de vurgu yapmaktadır. K8'e göre Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten (booktuber) birçok kişi vardır fakat bu kişiler genellikle 20'li yaşlardadır, K8 bir çocuk olarak bu işi başarabileceğini göstermek istediğini belirtmektedir. K8'in bu ifadesinden hareketle Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üretmeyi, başarılması gereken eylem olarak anlamlandırıldığı söylenebilir. K8 diğer çocuklardan farklı olarak okuduklarını paylaşma ihtiyacı ve amacından öte bir eylemi gerçekleştirme, başarıma duygusuna vurgu yapmaktadır.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle çocukların kanallarını oluşturma öykülerinin kesişimlerinin; Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten diğer kullanıcıları model alma ve okuduklarını paylaşma isteği duyma olmak üzere iki noktada olduğu söylenebilir. Görüldüğü üzere çocukların günlük yaşamda fiziki ortamlarda çevrelerindeki kişileri rol model almaları durumu dijital ortamda da kendini göstermektedir. Model alınan hedef davranışın okuma odağında olması ise bu topluluğun kendine özgü niteliklerinden birini ortaya koymaktadır. Ayrıca okunan kitapları paylaşma, okunanlar hakkında yorumlar yapma gibi eylemlerin dijital ortamda yapılmasının istenmesi de dijital çağda okuma eylemine yönelik uygulamaların değiştiğine işaret etmektedir. Bu değişimin ise okunanların konuşulduğu, tartışıldığı ve çeşitli kitap önerilerinin yapıldığı yüz yüze katılım gerektiren ortamlardan yine bütün bu eylemlerin gerçekleştirilmesi için çeşitli olanaklar sunan yeni bir ortam olan dijital ortama doğru bir geçişe yönelik olduğu söylenebilir. Kanal oluşturma öykülerinden söz ederken bazı çocukların üzerinde durduğu bir diğer nokta ise kitap kanallarını açmalarıyla beraber kitap okumaya başladıkları ve kitap kanalları sayesinde okuma alışkanlıklarının olumlu bir gelişim gösterdiğidir. Bu bulgudan hareketle çocukların oluşturdukları kitap kanalları ile kitap okuma davranışları arasında olumlu bir ilişki kurdukları ve kitap tanıtım kanallarını okuma eylemlerini devam ettirmeleri için güdüleyici bir araç olarak gördükleri söylenebilir.

2. Youtube Kitap Kanallarında Üretilen İçerikler

Youtube'da ortaokul yaş düzeyindeki çocuklar tarafından oluşturulan kitap topluluğunun okumaya dönük ortak kültürünün belirlenebilmesi için kitap kanalı sahibi çocukların açtıkları kanallarda kitaplarla ve okumayla ilgili nasıl içerikler ürettiklerinin ortaya konmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Çocuklar tarafından oluşturulan kitap kanallarındaki içerikler göz önünde bulundurulduğunda bütün kanallarda belirli başlık ve temalarda video içeriklerine yer verildiği görülmektedir. Bu durum Youtube Kitap Topluluğu'na katılmak için kitaplarla ilgili daha önce belirlenmiş çeşitli başlık ve temalarda içerik üretmek gibi bir kabulün varlığına işaret etmektedir. Ayrıca bu video içeriklerinin Youtube'da kitap kanalı oluşturmaya yönelik ortak bir söylemi temsil ettiği de söylenebilir. İncelenen kitap kanallarında ortaklaşan video içerikleri aşağıda başlıklar hâlinde sunulmuştur.

2.1. Kitaplık turu: "Kitaplık Turu" başlıklı video içeriklerine bakıldığında kitap kanalı sahibi çocukların ev ortamlarında kendilerine ait bir kitaplığı arka plana alarak raflardaki kitaplarını izleyicilerine gösterdikleri görülmektedir. Bu gösterim esnasında çocuklar bir yandan da kitaplarının içerik özellikleriyle ilgili kısa bilgileri izleyicileriyle paylaşmaktadır. Ayrıca çocuklar, kitaplıklarına yeni eklenen kitapları da özellikle izleyicilerine gösterip tanıtmaktadır. Çocukların "Kitaplık Turu" başlıklı videolarından bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

"Bu videoda sizlere arkadaşlar, kitaplık turu çekiyorum. Sizlere elimden geldiğince kitaplarımı anlatmaya ve göstermeye çalışacağım." (K7)

"Merhaba arkadaşlar, bugün sizlerle birlikte kitaplık turu videosu çekiyorum. Bayağı bir yeni kitap eklendi..." (K15)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle çocukların bir okur olarak sahip oldukları kitapları görünür kılmak istedikleri söylenebilir. Ayrıca çocukların, okuma eylemi ile sahip olunan kitap sayısı arasında ilişki kurdukları da düşünülmektedir. Bu bağlamda K1 "Bugün küçük bir kitaplık turu çekeceğim. Kitaplarım az çünkü okumaya yeni başladım ama bir ay sonra falan büyük bir kitap alışverişi videosu gelecek." cümleleriyle kitaplığındaki kitapların sayıca az olduğunu dile getirmekte ve bunun nedeni olarak ise okumaya yeni başlamış olmasını göstermektedir.

2.2. (...) Ayında okuduklarım/okuyacaklarım: "(...) Ayında Okuduklarım/Okuyacaklarım" başlıklı video içeriklerine bakıldığında çocukların aylık okumalarına ilişkin genel bir değerlendirme yaptıkları ve bir dahaki ay için planladıkları okuma hedeflerinden söz ettikleri görülmektedir. Bu video içeriklerinde çocuklar okudukları ve okuyacakları kitapların dış kapaklarını tek tek göstermekte ve isimlerini izleyicileriyle paylaşmaktadır. Bu bağlamda çocukların video içeriklerinden örnek ifadeler şu şekildedir:

"Bugün sizlerle bir bu ay okuduklarım videosuyla karşınızdayım. Temmuz ayında okuduğum kitapları size tanıtacağım." (K10)

"Bugün sizlerle yeni bir video çekiyorum, videomuzun ismi ocak ayında okuduklarım olacak. Ben ocak ayında toplam on kitap okudum. Bu kitaplardan sizlere sevdiğilerimi ve sevmediklerimi anlatacağım." (K15)

Çocukların, "(...) Ayında Okuduklarım/Okuyacaklarım" başlıklı video içeriklerinde ayrıca aylık okuma hedeflerini yerine getirip getirmediğiyle ilgili de genel bir değerlendirme yaptıkları görülmektedir. Bu değerlendirmelerden bazı örnekler ise şu şekildedir:

"Bugün sizlere aralık ayında okuduğum kitapları göstereceğim. Aralık ayında benim okumak istediğim kitap sayısı sekiz, sekiz kitap okumak istemişim, altı tane kitap okuyabildim. Evet, hedefe ulaşamamış olsam bile bence gayet iyi bir sayı..." (K2)

"Bugünkü videomda sizlere ocak ayında okuduğum kitaplardan bahsedeceğim. Ocak ayında toplam beş kitap okumayı hedeflemiştim, en az ve beş kitap da okumuşum. Bugün sizlere dediğim gibi bu beş kitaptan bahsedeceğim." (K9)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle Youtube Kitap Topluluğu'na katılan çocukların kendilerini aylık olarak okuma hedefleri koyan ve bu okuma hedefleriyle ilgili öz değerlendirmeler yapan okurlar olarak sundukları söylenebilir.

2.3. Kitap alışverişi, kargo açılımı ve kutu açılımı: Kitap kanallarında çocuklar tarafından sıklıkla paylaşılan video içeriklerinden biri de kitap alışverişlerine yöneliktir. Bu video içeriklerinde çocuklar yaptıkları kitap alışverişlerinde aldıkları kitapları izleyicilerine göstermektedir. Ayrıca zaman zaman aldıkları kitapların kargolarını "Kargo Açılımı" ve "Kutu Açılımı" başlıklı videolarla izleyicilerinin karşısında açmaktadır. Bu bağlamda çocukların video içeriklerinden bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

"Herkeseye yepyeni bir videoyla merhaba arkadaşlar, bugün altı kitaplık bir alışveriş yaptım ve alır almaz eve gelip hemen size videosunu çekmek istedim." (K18)

"Herkeseye merhabalar arkadaşlar, bugün sizlerle beraber burada görmüş olduğunuz dev kitap alışverişini göstereceğim." (K3)

Çocukların kitap kanallarında bu tarz içerik üretmelerinin, izleyicilerinin talebine dönük bir eylem olduğuna da vurgu yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda K6 bir videosunda, kitap alışverişini gösteren video içeriğini kanalına yükledikten sonra abone ve izlenme sayısının arttığını, bu nedenle de bu tarz video içeriği ürettiğini dile getirmektedir. Çocukların kitap kanallarında bu tarz kitap odağında tüketim uygulamalarını görünür kılan içeriklere yer vermelerinin bir dijital ortam olan Youtube platformunda bulunmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çocukların, kitap alışverişi içerikli videolar üretmelerini, izlenme ve abone sayısı bağlamında yapılandıkları da görülmektedir. Bilindiği üzere Youtube'da reklam amacıyla çeşitli ürün tanıtımları yapılabilmektedir. Youtube Kitap Topluluğu'na katılan çocukların da bu kültürüne ayak uydurarak kitap odağında tüketimlerini ön plana çıkardıkları söylenebilir. Ayrıca çocukların bu davranışlarının okuma kültürü bağlamında, okumaya yüklenen anlamdan öte kitabı metalaştırmaya yönelik bir yansımayı temsil ettiği söylenebilir.

2.4. Okuma maratonu: Çocuklar "Okuma Maratonu" olarak adlandırdıkları video içeriklerinde ekran karşısında yoğun okuma davranışlarına yer vermektedir. Çocuklar bu videolarında, daha önceden belirledikleri bir kitap serisi ya da kitabı hedefledikleri gün veya saatte ekran karşısında okumaktadır. Çocuklar zaman zaman okumalarına ara vererek okudukları yere kadar kitapla ilgili yorumlarını ve değerlendirmelerini izleyicileriyle paylaşmaktadır. Bu etkinliğin bazen bireysel bazen ise birkaç arkadaşla birlikte yapıldığı görülmektedir. Ayrıca çocuklar kitap kanallarında, okuma maratonuna başlamadan önce hangi gün başlayacaklarını ve nasıl ilerleyeceklerini izleyicileriyle paylaşmaktadır. Bu bağlamda çocukların video içeriklerinden bazı örnekler aşağıda yer almaktadır.

K2 "Şu anda sizlerle bir okuma maratonu videosuyla karşınızdayım. Okuma maratonumuzu üç güne ayırdım gönül ister ki bu iki kitabı iki günde bitirebileyim ama çalışacağım ki büyük ihtimal üç günde bitirebilirim, diye düşünüyorum." ifadesiyle bir okuma maratonu gerçekleştireceğini ve bu maratonun nasıl ilerleyeceğini izleyicileriyle paylaşmaktadır. K7 ise "Okuma Maratonu" başlıklı videosunda okumaya ara vererek "Evet arkadaşlar, şu anda kitaptan okudum ve nereye geldiğimi göstereceğim şimdi. Buraya geldim 7. bölüme, sayfa 133'e geldim." cümleleriyle okuduğu kitapta nereye geldiğini, kaç sayfa okuduğunu aktarmaktadır. Ayrıca K16'nın da diğer üç arkadaşıyla beraber

aynı anda okuma maratonu etkinliğini gerçekleştirdiği görülmektedir. K16 ilgili videosunun başlangıcında "Yeni videomuza hoş geldiniz, evet bugün bu videoda sadece ben olmayacağım, diğer üç arkadaşımı da izleyeceksiniz bu videoda. Dört kız bir okuma maratonu yapacağız bu videoda. Bu arada maraton 24 saatlik olacak..." ifadeleriyle dört arkadaş hep birlikte ekran karşısında okuma maratonu yapacaklarını ve bu maratonun ne kadar süreceğini dile getirmektedir.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle çocukların kitap kanallarında, ekran karşısında yoğun okuma etkinliklerini sergiledikleri söylenebilir. Ayrıca bu yoğun okuma etkinliklerinin ortak bir dilde konumlandırıldığı ve "Okuma Maratonu" olarak ifade edildiği görülmektedir. Çocukların ekran karşısında arkadaşlarıyla beraber yoğun okuma etkinliği gerçekleştirmeleri; birlikte okuma etkinliklerinden hoşlandıklarının ve okumayı eğlenceli bir etkinliğe dönüştürme isteklerinin bir yansıması olarak görülebilmektedir.

2.5. (...) Yaş arası öneriler: Çocukların kitap kanallarında, belirli yaş aralığına yönelik olduğunu ifade ettikleri kitap önerilerine yer verdikleri görülmektedir. Bu bağlamda K15 videosunda 7-9 yaş aralığına K11, 12-14 yaş aralığına K2 ise 10-14 yaş aralığına yönelik çeşitli kitap önerilerinde bulunmaktadır. Bu bağlamda çocukların videolarından örnek ifadeler şu şekildedir:

"Bugün sizlerle birlikte 7-9 yaş arası kitap önerileri videosu çekiyorum." (K15)

"Bugün sizlere bir tavsiye videosu çekeceğim. Bu sefer yaş aralığını 12-14 yaş aralığı olarak belirledim." (K11)

"Bugün sizlere 10-14 yaş arası kitap önerileri çekiyorum." (K2)

Çocukların kitap kanallarında kendi yaş düzeylerinde veya kendi yaş düzeylerinden farklı bir yaş düzeyine yönelik kitap önerilerinde buldukları görülmektedir. Bu durumun çocukların kendilerini herhangi bir yaş düzeyine yönelik kitap önerme konusunda yetkin görmeleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çocukların bu içeriklerle izleyicilerine karşı her yaş düzeyine yönelik kitap önerebilecek, yetkin bir okur görüntüsü sunma çabası verdikleri de söylenebilir.

2.6. Okuma tembelliği (reading slump): Kitap kanallarında bulunan video içerikleri göz önünde bulundurulduğunda çocukların "Okuma Tembelliği (Reading Slump)" başlıklı içerikler ürettikleri görülmektedir. Bu video içeriklerinde çocukların genellikle kavramın İngilizcesi olan "reading slump" ifadesini kullandıkları görülmektedir. Reading slump kavramının, Türkçe olarak "Okuma Tembelliği" şeklinde ifade edilebileceği düşünülmektedir. Okuma tembelliği, kişinin kitap okumaktan uzak kaldığı bir dönemi temsil edebilmektedir. Çocuklar bu kavramla; düzenli olarak kitap okurken birden okuyamaz hâle geldiklerini, okuma isteklerinin olmadığını yani özetle dönemsel olarak okuyamama durumlarını ifade etmektedir. Bu bağlamda çocukların kitap kanallarındaki video içeriklerinden bazı örnekler şu şekildedir:

"Arkadaşlar, ağustos ayında çok fazla kitap okuyamadım. Zaten ben yaklaşık bu okul süreci başlamadan derslerimiz başlamadan önce iki ay yaklaşık iki ay ciddiym yani iki ay reading slumpta gibiydim. Yani reading slump, okuyamama okuma isteğinin olmaması durumuna deniyor. Yani bildiğiniz reading slumptaydım iki ay da. O yüzden çok fazla okuyamadım on

beş günde bir kitabı bitirebiliyordum ancak o yüzden zaten ağustos ayında da öyle oldu." (K10)

"Reading slump ne diye soranlara da şu şekilde, kitap okumak istiyorsunuz ama kitap okuyamıyorsunuz, böyle bir durum yani çok da Türkçe bir karşılığı yok. O zaman da kitap illa okuyamıyorsam başka şeylere yoğunlaşmaya çalışıyorum ki o yoğunlaştığım şeylerden sonra kitap hiç okumadığım için kendimde bir boşluk oluyor, sonraki günlerde kitap okumaya azar azar da olsa başlıyorum." (K13)

Yukarıdaki ifadelerde çocukların videolarında "reading slump" kavramını izleyicilerinin bilmediğini düşünerek açıkladıkları görülmektedir. K13 bu kavramın Türkçe karşılığı olmadığını özellikle vurgulayarak bu süreci nasıl geçirdiğini, tekrar kitap okumaya nasıl başladığını anlatmaktadır. Okuyamama durumuna verilen bu ortak adın aslında çocukların Youtube Kitap Topluluğu içerisinde kendilerine özgü bir dil oluşturmalarıyla ya da daha önce oluşturulmuş ortak bir dile uyum sağlamalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

3. Youtube Kitap Kanallarında Sosyoekonomik Görünümler

Kitap kanallarında paylaşılan videolarda ve yapılan görüşmelerde çocukların sosyoekonomik görünümleri hakkında fikir veren çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu bulguların çocukların kendilerinin ve ailelerinin kitap odaklı tüketim pratiklerine ve evde ya da ev dışında sunulan olanaklara yönelik olduğu görülmektedir.

3.1. Kitap odaklı tüketim pratikleri: Çocukların kitap kanallarındaki videolarında sıklıkla kitaplara yönelik yaptıkları harcamalardan ve alışverişlerden söz ettikleri görülmektedir. Bu bağlamda K16 "Mükemmel kitap alışverişi yapmışım, kendimle gurur duyuyorum iyi ki tüm paramı kitaplara vermişim. 250 liram vardı bunların hepsini kitaplara verdim aşırı mutluyum." ifadeleriyle izleyicilerine elindeki bütün parasını kitaplara harcadığını ve mutlu olduğunu aktarmaktadır. Benzer şekilde diğer çocukların da (K5, K10) kitap kanallarındaki içerikler aracılığıyla kitaplara yönelik harcamalarından alışverişlerinden söz ettikleri görülmektedir.

Çocuklar kendilerinin kitaplara yönelik harcamalarının yanı sıra aile bireylerinin de harcamalarından söz etmektedir. Aile bireylerinden anne ve babanın sıklıkla kitap satın aldığı ve kendilerine kitap satın alırken çocuklarına da kitap aldıkları videolarda vurgulanmaktadır. Ayrıca çocuklar, ebeveynleriyle kitabevinden kitap satın alma eylemlerinden de söz etmekte. Bu bağlamda video içeriklerinden sunulabilecek bazı örnekler aşağıda yer almaktadır.

"Öncelikle kitaplığıma yeni eklenen iki tane kitap oldu, annem kitap alışverişi yapıyordu ve dedi hani "Senin de istediğin kitap var mı?" falan diye, ben de iki tane kitap seçtim." (K2)

"Asıl bomba babamın bana almış olduğu Harry Potter ve Zümrüdüanka kitabı. Bunu yanımda arkadaşlar yani ben gidip seçtim, Erdem Kitabevi'nden aldım." (K18)

Çocukların bu ifadelerinden hareketle kendilerinin ve ailelerinin kitaplara yönelik harcama yapmak için bir bütçe ayırdıkları ve bunu okuma eylemlerini sürdürme bağlamında önemli gördükleri söylenebilir. K11 "Ben kendime hiç kitap almasam bile annem kendine kitap alırken bana da alır. Çünkü biz kitap okumayı çok seviyoruz ve bunu bir devamlılık hâline getirmek için sürekli

alıyoruz." şeklindeki ifadeleriyle bu bulguyu desteklemektedir. Görüldüğü üzere K11 kitap satın alma eylemleriyle okumayı devamlılık hâline getirme amaçları arasında bir bağlantı kurmaktadır.

Ayrıca yukarıdaki ifadelerden hareketle ailelerin kendi tüketim pratiklerini çocuklarına aktardıkları ve çocukların kitap satın almaya yönelik isteklerini sosyoekonomik olanaklarla destekledikleri söylenebilir.

3.2. Ev ve ev dışı ortamlarda sunulan olanaklar: Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan çocukların kanallarındaki videolarından ve görüşmelerdeki ifadelerinden hareketle sosyoekonomik yapıları hakkında fikir veren bir diğer görünümün ise aileleri tarafından kendilerine "ev ve ev dışı ortamlarda sunulan olanaklar" olduğu söylenebilir.

3.2.1. Kitaplık Oluşturma: Kitap kanalı olan bütün çocukların, bütün video çekimlerini kendilerine ait kitaplıkların önünde yaptıkları görülmektedir. Kitap kanalı sahibi bütün çocukların kendilerine ait bir odaları, bu odalarında rafları dolu olan kitaplıkları ve kitap okumak için tasarlanmış köşeleri olduğu görülmektedir. Ayrıca çocuklar videolarında kendilerinin yanı sıra ebeveynlerine ait kitaplıklardan, anne ve babalarının ayrı kitaplıkları olduğundan da söz etmektedir. Bu bağlamda K2 bir videosunda "Bildiğiniz gibi burada iki tane kitaplık vardı, bunlardan bir tanesi annemlerin bir tanesi benim." ifadesiyle kendisine ve anne babasına ait olan kitaplıktan söz ederek izleyicilerine göstermektedir.

3.2.2. Kitap Hediye Etme: Çocuklar videolarında ev ortamında yaptıkları çekilişlerden ve ailelerinin kendilerine kitap hediye etmesinden söz etmektedir. Bu bağlamda K4 bir videosunda elindeki kitapları tek tek göstererek "Bunlar benim yılbaşı hediyemdi. Ailece çekiliş yapmıştık, bu kitaplar o vesileyle bana geldiler." ifadelerine yer vermektedir. Görüldüğü üzere ev ortamında yapılan bir yılbaşı çekilişinde aile, çocuğa hediye olarak kitap almayı tercih etmiştir. Benzer şekilde K2 de "Sırada bana ailemden yılbaşı hediyesi olarak gelmiş olan kitap serisi var. Bu benim hayatımda almış olduğum en güzel hediye olmuş olabilir çünkü hediye kutusunu açtığımda o kadar sevinmişim ki neredeyse havalara uçacaktım. Bu seri Harry Potter Serisi." ifadesiyle ailesinin yılbaşı çekilişinde kendisine Harry Potter Serisi'ni hediye olarak aldığını izleyicilerine aktarmaktadır.

3.2.3. Kitap Fuarlarına Gitme: Çocuklar kitap kanallarındaki içeriklerinde kitap fuarlarına katıldıklarından ve fuarlardan yeni kitaplar aldıklarından da söz etmektedir. Bu bağlamda videolardan örnek ifadeler şu şekildedir:

"İkinci kitabımıza geçelim, Kartal Kayalıkları. Bu kitabı ilçemize gelen kitap fuarından almıştım." (K19)

"Hepinize merhaba, bu videomda sizlere kitap fuarından aldığım kitapları göstereceğim." (K13)

"Bu arada arkadaşlar, sizlere bir şeyden bahsetmek istiyorum. Ben haftaya cuma günü 13. Ankara Fuarı'na gideceğim." (K15)

Ayrıca çocukların gittikleri kitap fuarlarında yazarlarla tanıştıklarından ve onlara kitaplarını imzalattıklarından bahsettikleri görülmektedir. K18 bu durumu "Tam gidecektim, yazar geldi. Yazar

geldi falan oldu herkes. Ay çok mutlu oldum, hem yazarın ilk imzasını ben aldım hem de onunla güzel bir fotoğraf çekildim." cümleleriyle aktarmaktadır.

Çocukların ifadelerine bakıldığında kitap fuarlarına katılmalarında ailelerinin belirgin bir rolü olduğu görülmektedir. Örneğin K17 videosundaki "Bu arada arkadaşlar, yarın 20-28 Ekim'de Gaziantep'te kitap fuarı var. Yarın babamla oraya gidip kitaplar alacağız." ifadesiyle babasıyla birlikte kitap fuarına gideceğine vurgu yapmaktadır. Yapılan görüşmelerde de çocukların benzer şekilde ailesiyle kitap fuarlarına gittiklerinden söz ettikleri görülmektedir. Bu bağlamda görüşmelerden örnek yanıtlar aşağıda yer almaktadır.

"Kitap fuarı olmuştu ve ben annemlerle gidip orada kitaplar alıp imzalatmıştım, çok eğlenmiştik." (K16G)

"Biz kitap fuarı falan olunca genelde gidip kitap alırız, yani hep birlikte ailemle bu tarz şeylerde katılırız." (K19G)

Çocukların kitap kanallarında kendilerinin ve ailelerinin kitap satın alma davranışlarından söz etmelerinin, ailelerin ev ortamında çocukları için kitaplık oluşturmalarının ve çekilişler aracılığıyla çocuklarına kitap hediye etmelerinin, ev dışı ortamda ise çocuklarıyla birlikte kitap fuarlarına katılmalarının sosyoekonomik olarak bir destekle gerçekleştirilen etkinlikler ya da aile tarafından çocuğa sunulan olanaklar olduğu söylenebilir. Yukarıda ifade edilen bulgulardan hareketle Youtube Kitap Topluluğu'na katılan ortaokul yaş düzeyindeki çocukların ailelerinin sosyoekonomik anlamda yukarıdaki etkinlikleri ve olanakları sunma yeterliliğine sahip oldukları, bu bağlamda da orta ya da üst sosyoekonomik düzeyden oldukları söylenebilir.

4. Youtube Kitap Kanallarında Okuma Kültürü Edinme Sürecini Etkileyen Unsurların

Görünümü

Kitap kanalı sahibi çocuklar, videolarında ve yapılan görüşmelerde dolaylı olarak okuma kültürü edinme süreçlerinde etkili olan unsurlara da değinmektedir. Bu bağlamda çocukların okuma kültürü edinme süreçlerinde rolü olduğu düşünülen unsurlar "aile, okul, arkadaş ve medya" başlıkları altında ele alınmıştır.

4.1. Aile: Çocuklar okuma kültürü edinme süreçlerinde ailelerinin model olma, erken yaşta kitapla tanıştırma, okunan kitaplar üzerine konuşma, hep birlikte okuma ve okunan kitapların filmlerini izleme şeklindeki rollerinden söz etmektedir. Bu bağlamda videolardan ve görüşmelerden bazı örnekler aşağıda yer almaktadır.

" 'Kitap okumaya nasıl başladın? Neden başladın?' böyle bir sorusu var, ben kitap okumaya annem sayesinde başladım. Çünkü annemin çok kitabı vardı çok okuyordu, ben de onu örnek alarak kitap okumaya başladım." (K11)

"Kitap okuma alışkanlığım aslında bende hep vardı, bile diyebilirim ama hani annemin de buna katkısı oldu. Çünkü bizim evin çünkü her odasında neredeyse kitap var, oradan görüp de etkilenmiş olabilirim. Zaten bana küçüklüğümde beri hep kitap tanıttı ve ben de okumayı yani kitaplarla ilgilenmeyi de çok seviyorum." (K14)

"Kitap genel olarak eğlenceli ve komik, kitabı okurken bol bol gülüyorsunuz. Ben çok güldüm, böyle gülünç yerleri ailemizle beraber okuyoruz falan. Annem de şu an bu kitabı okuyor, o da okurken çok gülüyor, eğleniyor aynı bana benzetiyor çocukları." (K19G)

"Annem, babam, kardeşim mesela hep birlikte kitap okumak için otururuz. Herkes kendi kitabını alır ve süre tutarız işte bir saat sonra okumayı bitiririz." (K18G)

"Hatta arkadan babam da söyledi babam da bu kitabı okudu, o hatta küçükken benim yaşımdayken okumuş ancak aradan uzun zaman geçtiği için geçtiğimiz sene o da okudu kitabı. Hatta annem de okudu kitabı bir kardeşim okumadı, onun da yaşı küçük olduğu için okumadı o da ilerleyen zamanlarda verdiği zaman okur. Hatta biz bunun filmini de izledik ailece Macarcaydı altyazılı izledik biz. Yani çok güzeldi ailece çok beğendik annem, babam, ben. Kardeşim de büyüdüğü zaman okuyunca seveceğini düşünüyorum." (K17G)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle Youtube' da kitap kanalı olan ve kitaplara, okumaya yönelik içerikler üreten çocukların ailelerinin kitap okuma davranışlarıyla çocuklarına model oldukları, çocuklarını erken yaşlarda kitapla tanıştırdıkları ve çocuklarıyla beraber okuma etkinlikleri düzenledikleri söylenebilir. Bu durum çocukların ailelerinin de okumaya yönelik girişimlerde bulunan bireylerden oluştuğunu ortaya koyabilmektedir. Ayrıca aileler, kitaplarla ilgili ilk yaşantıları sunmalarıyla ve okumaya dönük gerçekleştirdikleri etkinliklerle çocuklarının okuma davranışlarını sürekli hâle getirmelerini sağlayabilmektedir. Bu doğrultuda çocukların okuma kültürü edinme süreçlerinde ailelerinin önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir. Ailelerin çocuklarla beraber okuma sürecine katılmalarının, çocukların okumayla olan bağına desteklediği söylenebilir. Böylelikle de kitap kanalı sahibi çocuklar okuma kültürü edinme süreçlerini aileleriyle birlikte yapılandırma olanağı bulabilmektedir.

4.2. Okul: Çocukların okuma kültürü edinme süreçlerinde etkili olan bir diğer unsur ise okul olduğu söylenebilir. Çocukların okul unsuru içerisinde öğretmenlerinin kendilerine kitap önermelerinden, okuttukları kitaplarla ilgili sınav yapmalarından veya ödev vermelerinden, okulda düzenlenen okur - yazar buluşmalarından ve okuma önünde engel olarak gördükleri ödev ve etkenlerinden söz ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin çocuklara kitap önerdiklerini ortaya koyan bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

"Burada ise Josh Malerman'ın kitapları var, şu şekilde... Genelde ben pek gerilim okuyan insan değilimdir ama Kırmızı Piyano'yu hocamız, Türkçe hocamız önermişti ben de alıp okumuştum ve gerçekten de sevmiştim." (K4)

"Bana bunu resim öğretmenim tavsiye etmişti ve kendisi bana ödünç vermişti, okudum ve geri verdim ama çok beğendim kitabı gerçekten güzeldi." (K10)

"Momo kitabını aldım, Momo çok merak ettiğim bir kitaptı... Türkçe öğretmenimizin önerdiği bir kitaptı ve ben de aldım, kitabı bu ay okuyacağım ilk bu kitabı okuyacağım aldıklarım arasında." (K13)

Yukarıdaki ifadelerde okulda öğretmenlerin çocuklara okumaları için kitap önerdikleri ve çocukların bu önerileri dikkate alarak önerilen kitapları edinip okudukları veya okuma planı yaptıkları görülmektedir. Ayrıca yukarıdaki ifadelerde dikkat çeken bir durum ise kitap önerme eyleminin sadece Türkçe öğretmenleri tarafından yapılmadığı, diğer branş öğretmenlerinin de çocuklara kitap önerdiği görülmektedir.

Çocukların ifadelerine bakıldığında öğretmenlerinin okudukları kitaplardan sınav yaptıkları veya okumayla ilgili ödev verdikleri de görülmektedir. K17 görüşme esnasında okuduğu bir kitaptan söz ederken "Bizim öğretmenimiz, Türkçe öğretmenimiz bizi kitap sınavı yapıyor bir defa ondan dolayı bir kitabı okumuştum bir defa da onun dışında okumuştum ondan dolayı üç defa okudum." ifadeleriyle Türkçe öğretmenlerinin kitap sınavı yaptığını belirtmektedir. Ayrıca öğretmenlerin okunulan kitaplarla ilgili verdikleri ödevleri sanal ortama taşıdıkları da görülmektedir. Bu duruma örnek olarak K2 İngilizce öğretmenlerinin verdiği proje ödevini şu şekilde aktarmaktadır:

"İngilizce bir kitap okumak bir yazardan tabii kitabı öğretmenler belirliyor, onu biz seçemiyoruz maalesef. İşte o seçilen kitabı okumak o kitapla ilgili o kitabı anlatan bir video çekmek, yani kısa film çekmek o kitapla ilgili."

Çocukların okul ortamında söz ettikleri bir diğer konunun ise okur - yazar buluşmaları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda K6 Seran Demiral adlı yazarın K19 ise Mehmet Solmaz adlı yazarın okullarına gelerek imza günü yaptığını izleyicilerine aktarmaktadır. Çocukların okur - yazar buluşmalarından söz ettikleri videolarındaki heyecan ve sevinçleri bu etkinlikleri olumlu karşıladıklarını ortaya koyabilmektedir.

Okul başlığı altında çocukların söz ettikleri durumlar genel olarak okumaya yönelik teşvik edici eylemler olarak görülebilirken aksine okumaya engel olarak görülen durumların da söz konusu olduğu görülmektedir. Çocuklar tarafından okumaya yönelik engel olarak görülen durumların odağında ise ödev, sınav ve LGS gibi nedenlerin olduğu görülmektedir. Çocuklar videolarında ve görüşmelerde sıralanan bu nedenlerden dolayı istedikleri gibi okuyamadıklarından söz etmektedir. Bu bağlamda çocukların ifadelerinden bazı örnekler şu şekildedir:

"Bir an önce diğer kitaplarına da başlamak istiyorum ama bir türlü başlayamadım. Çünkü bana deli gibi ödev veriyorlar." (K1)

"Bu aralar ben fazla kitap okuyamadım, çok yoğun test çözdüğümünden." (K17G)

"Bu arada bu seriyi bana çok soruyorsunuz, canlı yayınlarda falan hep sordunuz henüz okumadım ama LGS biterse okuyacağı. LGS'den hiçbir kitap okuyamıyorum gerçekten." (K16)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle Youtube Kitap Topluluğu'nun üyesi olan çocukların okuma kültürü edinme süreçlerinde aile ortamından sonra en çok vakit geçirdikleri ortam olan okulun da çeşitli rollerle varlığını gösterdiği söylenebilir. Okul ortamında öne çıkan öncelikli unsurun ise öğretmenler olduğu görülmektedir. Öğretmenler kitap önerme, kitaplarla ilgili sınavlar yapma ve ödevler verme gibi davranışlarıyla çocukları okuma sürecinde etkin tutmaya çalışabilmektedir. Öğretmenler dışında okul yönetimi de çocukların kitaplarını okudukları yazarlarla bir araya gelmelerini sağlayan okur - yazar buluşmaları etkinlikleriyle çocukların okumaya yönelik olumlu duygular hissetmelerini sağlayabilmektedir. Bütün etkinliklerin okumaya teşvik noktasında destekleyici etkinlikler olduğu söylenebilir. Ancak bu destekleyici etkinliklerin yanı sıra çocuklar tarafından okuma önünde engel olarak görülen durumların da söz konusu olduğu görülmektedir. Çocuklar özellikle ödev ve sınav odaklı çalışmaları nedeniyle okumak istedikleri kitapları okuyamadıklarını sıklıkla vurgulamaktadır.

4.3. Arkadaş: Çocukların videolarındaki ifadelerine bakıldığında arkadaşlarının da okuma kültürü edinme süreçlerindeki rollerinden bahsettikleri görülmektedir. Çocukların genellikle arkadaşlarıyla birbirilerine kitap önerdikleri ve önerdikleri bu kitapları okuyup üzerine değerlendirmeler yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda çocukların videolarındaki ifadelerinden bazı örnekler aşağıda yer almaktadır.

"İlk size göstereceğim kitap, arkadaşlar "Köprü'nün Altındaki Aile" isimli bu görmüş olduğunuz kitap. Bu kitabı bana bir arkadaşım uzun zamandır çok öneriyordu ve onun önerdiği bütün kitapları gerçekten okuyunca çok seviyorum. Tam böyle benim okuma tarzıma göre kitaplar öneriyor, özenle seçip bana öneriyor, ona da buradan çok teşekkürler. Çok merak ediyorum gerçekten çok fazla övmüştü bu kitabı bana." (K9)

"Herkesin çok fazla ilgi duyduğu Marvel Serisi'nin bir tane çizgi romanını almıştım bir arkadaşımın sözüne güvenerek ancak çok fazla sevedim sanırım bana göre değil." (K6)

Çocukların arkadaşlarıyla kitap konulu konuşmalar gerçekleştirmelerinin, okuma odaklı etkileşimler kurmalarının okuma kültürü edinme sürecini olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

4.4. Sosyal medya: Çocukların bir kitap kanalı oluşturma öykülerinden başlayarak parçası oldukları Youtube Kitap Topluluğu'nun okumaya yönelik ortaya koyduğu kültürünün şekillenmesine kadarki süreçlerinde rolü olan unsurlardan biri de sosyal medyadır. Çocukların yakın çevrelerinde bulunan arkadaşlarının yanı sıra içinde buldukları sanal gruptan edindikleri arkadaşlarıyla da kitaplar ve okuma üzerine etkileşim kurdukları görülmektedir. Bu etkileşimin ise kitap önerme şeklinde kendini gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda K16 bir videosunda kitaplarını tanıtırken "Burada bir Bookstagram arkadaşımın, Duygu'nun deli gibi önerdiği seri var Av Serisi. Kendisinin bir Bookstagram'ı var ve çok fazla seviyor bu seriyi." şeklindeki cümleleriyle Instagram'da kitaplara yönelik hesabı olan bir arkadaşının önerdiği seriyi izleyicilerine tanıtmaktadır. K2 de benzer şekilde Youtube'da içerik üreten bir arkadaşının önerisiyle aldığı kitabı izleyicilerine "...İkinci olarak da Matilda Etkisi kitabı. Bunu da yine bir Youtuber arkadaşımdan öneri olarak almıştım sanırım. Yani çok güzel bir kitap diye duydum." cümleleriyle göstermektedir.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle çocukların sadece Youtube'da bir kitap kanalı oluşturup kitaplarla ilgili içerik üretmekle sınırlanmadığı, aynı zamanda kendileri gibi çeşitli sosyal medya sitelerinde kitaplarla ilgili içerik üreten diğer hesapları da takip ettikleri ve onlarla etkileşim kurdukları söylenebilir. Bu karşılıklı etkileşimler ise kitap önerme, önerilen kitapları okuyup değerlendirme gibi eylemlerle okumaya dönük görünüşleri ortaklaştırarak sanal bir topluluğun yapılanmasına olanak tanıyabilmektedir.

5. Youtube Kitap Kanallarında Okuma Tercihlerinin Görünümü

Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan çocukların tanıttıkları kitaplar aracılığıyla tercih ettikleri konular, popüler olan okumaya yönelik eğilimleri ve yazar seçimleri hakkında fikir veren düşüncelerini izleyicilerine aktardıkları görülmektedir.

5.1. Tercih edilen konular: Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan çocukların genellikle zamana yolculuk yapmayı, geleceği görmeyi, özel gereksinimli bireyleri veya kendileri gibi Youtube'da içerik üreten bireyleri konu edinen kitapları ve macera konulu kitapları tercih ettikleri, beğendikleri görülmektedir. Bu bağlamda çocukların videolarından örnek ifadeler şöyledir:

"Bence konusu güzel, zamanda yolculukla ilgili daha önce kitap okumamıştım diye hatırlıyorum." (K7)

"Bu kitabı da kısa sürede bitirmiştim ben, konusu da bence çok güzel. Konusu ise Hera adında bir kızımız var kitapta ve Hera geleceği görebilme gücüne sahip bunu istemsizce yapıyor, istemsizce oluyor bu." (K20)

"Gülten Dayıoğlu'nun Yada'nın Gizil Gücü adlı kitabı var. Bu kitabı bana birileri tavsiye etmişti. Merak ettiğim bir konusu var gerçekten dün bugün ve gelecek boyutlarında yaşanan soluk kesici bir serüven." (K11)

"Merhaba arkadaşlar, İçimdeki Müzik kitabını tanıtacağım ve bu kitap hakkında yorum yapacağım. Öncelikle bu kitabın konusundan bahsetmek istiyorum sizlere böylelikle beni daha iyi anlayabilirsiniz. Bu kitapta Melodi adlı kızın yaşadıklarını ve doğuştan engeliyle daha da hayatının zorlaşmasını anlatıyor diyebiliriz." (K8)

K19 ise kitap kanalında tanıtımını yaptığı Ünsüz Youtuber'ın Günlüğü adlı kitap hakkında "Çok beğendim kitabı, zaten de hemen bitiveriyor kitap." şeklinde düşüncelerini paylaşmaktadır. Benzer şekilde K15 de aynı kitaba ilişkin düşüncelerini aktararak kitabın heyecanlı olduğunu izleyicilerine aktarmaktadır.

Macera konulu kitapların tercih edildiği ise K3'ün "Biraz kalın bir kitap ama çok maceralı olduğunu duydum, o yüzden hemen bitireceğim gibi duruyor." ifadelerinden, K16'nın 'Havlook Holmes, böyle gizem eğlence macera dolu içeren bir kitaptı aslında." ifadelerinden anlaşılabilir. Ayrıca macera konulu kitapların çocuklar tarafından izleyicilerine yönelik bir tanıtım aracı olarak kullanıldığı da görülmektedir. Bu bağlamda K15'in izleyicilerinin elinde tanıtımını yaptığı kitabı okumaları için "Charlie'nin Çikolata Fabrikası kitabını ben çok sevdim, soluk soluğa okuyabileceğiniz maceranın eksik olmadığı bir kitaptı." cümleleriyle kitabın macera içerdiğini vurguladığı görülmektedir.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan ortaokul yaş düzeyindeki çocukların kanallarında tanıttıkları kitapların konularına yönelik ortak tercihlerinin olduğu görülmektedir. Tercih edilen konulara bakıldığında genellikle içinde buldukları yaş döneminin özelliklerine paralel seçimlerinin olduğu söylenebilir. Ayrıca üyesi oldukları Youtube Kitap Topluluğu'nun diğer üyelerinin de kitap kanallarında bu konuları içeren kitapları tanıtımalarının, görünür kılmalarının bir sonucu olarak da çocukların ilgili konuları okuma yönünde tercih yaptıkları söylenebilir.

5.2. Popüler olanı okuma eğilimi: Çocukların genellikle kitap kanallarında tanıttıkları, okudukları veya okumayı planladıkları kitapların "popüler" olma özelliğini vurguladıkları görülmektedir. Tanıtılan kitapların isimlerine bakıldığında ise günlük hayatta, sosyal medyada veya çok satan

listelerinde sıklıkla karşılaşılan kitaplar ya da seriler olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çocukların kitap kanallarından örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

"Öncelikle bahsedeceğim kitap, Çizgili Pijamalı Çocuk kitabı. Bu kitabı zaten birçok okuyan var ülkemizde popüler bir kitap ve popüler olduğu için de mutluyum açıkçası yani okunması beni çok mutlu ediyor." (K9)

"İnsan Ne ile Yaşar' ı duyduğunuzu düşünüyorum çünkü gerçekten çok popüler bir kitap." (K13)

"Bugün size çok ünlü bir seri olan Harry Potter Serisi'nin ilk kitabı olan Felsefe Taş'ını tanıtacağım." (K5)

"12. kitabımız Küçük Prens, herkes bilir bu Küçük Prens'i. Çok güzel, ben de okuyacağım daha okumadım." (K3)

Çocukların yukarıda sözünü ettikleri kitapları tercih etmelerinin popüler olanı okumaya yönelik eğilimlerinin bir sonucu olduğu söylenebilir. Çocukların popüler olanı okuma eğilimlerinin ise kendi kitap kanallarında popüler olan bu kitapları izleyicilerine tanıtma amaçlarıyla ilişkili olduğu söylenebilir.

5.3. Yazar seçimleri: Çocukların kitap kanallarındaki video içeriklerine bakıldığında kitap tercihlerini etkileyen bir diğer unsurun ise kitapların yazarları olduğu görülmektedir. Çocuklar, okuyacakları kitapların yazarlara yönelik Türk yazar, yabancı yazar veya yerli yazar, yabancı yazar şeklinde sınıflandırma yapmaktadır. Çocukların ifadelerine bakıldığında ise genellikle yabancı yazarları okumayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Bu bağlamda K10 kitablığında bunun kitaplarını gösterirken "Birçoğu yabancı yazar olduğu için sanırım bir tane Türk yazar var okuyamıyorum yani." cümleleriyle Türk yazarlara ait eserleri okuyamadığına vurgu yapmaktadır.

Çocukların video içeriklerine bakıldığında nadir de olsa Türk yazarlarına ait eserleri okumayı tercih edenlerin de olduğu görülmektedir. Ancak burada dikkat çeken durum ise bu kişilerin de yazar seçimlerinin zamanla değişmesidir. Örneğin K18 bir videosunda kendine yöneltilen soruya "Tabii ki de hep Türklerin yazdığı kitaplar ve Türklerin yazdığı kitapları gerçekten daha çok okumayı planlıyorum." biçiminde cevap verirken daha sonraki aylarda paylaştığı videosunda "Aslında ben biraz daha Türk yazarlardan okumaya çalışıyorum ama bu çok mümkün olmuyor çünkü yabancı yazarların yazdığı çok güzel kitaplar var." ifadeleriyle Türk yazarlara ait eserleri okuyamadığını, yabancı yazarların yazdığı çok güzel eserler olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda Youtube Kitap Topluluğu'na katılan çocukların yazar seçimlerinin genellikle yabancı yazarlara yönelik olduğu söylenebilir.

6. Youtube Kitap Kanallarına Yansıyan Okur Görünümleri

Çocukların kitap kanallarındaki videolarından hareketle okur görünümüleri hakkında da çıkarımlar yapılabilmektedir. Bu bağlamda çocukların genellikle kendilerini okuma alışkanlığı kazanmış bireyler olarak sundukları görülmektedir. Ayrıca çocukların kitap tanıtımı ve değerlendirmesi yaptıkları videolarında eleştirel ve evrensel okur görünümlelerinden izlere rastlandığı da söylenebilir.

6.1. Okuma alışkanlığı kazanmış birey: Çocuklar videolarındaki ifadelerinde sıklıkla okuma alışkanlığını önceden kazandıklarını ve temel okuma yazma becerisini edindiklerinden beri düzenli olarak kitap okumayı alışkanlık hâline getirdiklerini vurgulamaktadır. Bu bağlamda çocukların videolarından örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

"Aslında bu alışkanlık, bende aslında genetik gibi denilebilir." (K8)

"Ben kitap okuma alışkanlığımı 9 yaşında kazandım. Şu an 11 yaşındayım." (K2)

"Ben kitap okuma alışkanlığımı belirli bir zamanda başlamadım, yani kitap okumayı öğrendiğimden beri okumayı öğrendiğimden beri kitap okuyorum aslında." (K13)

Çocukların kitap kanallarında kendilerini açık bir şekilde okuma alışkanlığını kazanmış bireyler olarak sunmalarının sanal bir grup olan Youtube Kitap Topluluğu'nda bulunmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kitaplarla ilgili içerik üreten olmalarının ve bu içeriklerin odağında yine kitaplarla ilgilenen kişilerin olmasının bir getirisi olarak çocukların kendilerini okuma alışkanlığını kazanmış ve okumayı süreklilik hâline getirmiş bireyler olarak sundukları söylenebilir.

6.2. Eleştirel okur: Çocukların okudukları kitaplara yönelik değerlendirme yaptıkları videolarına bakıldığında eleştirel bir yaklaşım sergiledikleri de görülmektedir. Yazarın anlatımına yönelik olumlu veya olumsuz değerlendirmelerin, okunan kitabın yazarının diğer eserleri hakkında yapılan araştırmaların, kitaptan elde edilen bilgiler ile yazım ve mantık hatalarına yönelik farkındalıklarının bu durumu desteklediği söylenebilir. Bu bağlamda yazarın anlatımına yönelik eleştirilerden bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

"Olayların gelişmesi güzeldi fakat bana kalırsa yazarımız konuları biraz uzatmıştı. Özellikle sonlara doğru gereksiz olaylar yapmaya başlamıştı bana kalırsa. Fakat daha sonra yazarımız gerçekten çok güzel şekilde topladı ve olay örgüsü gerçekten kitabı bitirdiğimde benim çok hoşuma gitti." (K9)

"Bu kitapların da isimleri... Kitapların isimleri kitaplarla o kadar alakasız ki yazar bey size sesleniyorum neden bu kadar alakasız? Yani kitapta başlıklar o kadar yani geçiyor, böyle bir hikayesi var ama yani böyle ne bileyim karakterlerin isimlerini koysa daha mantıklı bir kitap ismi olurmuş yani. Gerçekten kitap isimleri güzel değildi bence." (K10)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle K9'un yazarın kitaptaki olayları gereksiz uzatmasına, K10'nun ise kitapların isimleri ile içeriği arasındaki uyumsuzluğuna yönelik eleştirilerini dile getirdikleri görülmektedir. Yazarın anlatımına yönelik yapılan değerlendirmelerin yanı sıra, bazı çocukların okudukları eserin yazarına yönelik araştırma yaptıkları ve diğer eserleri hakkında da bilgi edindikleri görülmektedir. Bu bağlamda K3 düşüncelerini şöyle aktarmaktadır:

"...İlk olarak Beyaz Yunus'u okudum bu Gill Lewis'ın kitabı. Arkadaşlar ben Gill Lewis'ı araştırdım çünkü çok güzel bir dili olduğunu yani kitabı okuduktan sonra çok güzel dilinin olduğunu anladım ve araştırdım bir sürü kitap yazmış. Hayvanlarla ilgili kitaplar, roman öykü kitapları ve sadece bunu basmış Türkiye, Beyaz Yunus'u. Daha sonraki yıllarda basarlar kitaplarını çünkü çok güzel..."

Çocukların okudukları kitaplardan edindikleri yeni bilgilere yönelik de farkındalık sahibi oldukları ve öğrendikleri bu bilgileri izleyicileriyle paylaştıkları görülmektedir. K17 "...Daha sonra benim bu kitaptan öğrendiğim ilginç bir bilgi var, Bursa'ya Yeşil Bursa diyorlarmış ben bu kitapta

öğrendim bunu." (Levent Bursa'da) cümlesiyle Bursa'ya Yeşil Bursa dendiğini kitaptan öğrendiğini, K15 ise "Ben bu kitapta 7 yaşındayken ilk defa hayatımda ilk defa pelikan diye hayvan olduğunu görmüş, bilmiş oldum." cümlesiyle okuduğu kitaptan hareketle pelikan isimli bir hayvan olduğunu öğrendiğini dile getirmektedir.

Ayrıca çocukların okudukları eserleri yazım yanlışları ve mantık hataları bağlamında da değerlendirdikleri görülmektedir. Bu noktada Kanal 9 okuduğu kitaba yönelik değerlendirmesini yaparken "...İçinde mantık ve yazım hatalarının çok olduğu Zamanın Efendileri – Diriliş kitabı benim için bir hayal kırıklığıydı maalesef ve pek sevmemişim çünkü cidden çok fazla hata bulunuyordu." cümleleriyle kitapta birçok yazım ve mantık hatasının olduğunu bu nedenle kitabı sevmediğini izleyicilerine aktarmaktadır.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan çocukların kitapları sadece bir tanıtım aracı olarak kullanmadıkları, tanıttıkları kitapları gerçekten okuyup eleştirel bir gözle değerlendirdikleri söylenebilir.

6.3. Evrensel okur: Çocukların okudukları kitapları tanıtmak için sanal bir ortamda oluşturdukları kitap kanalları aracılığıyla içerikler düzenlemeleri ve üretmeleri bilgi iletişim teknolojilerinden faydalandıklarını ortaya koyabilmektedir. Çocukların kitaplarla ilgili içerik üretmek amacıyla görsel okuryazarlık ve medya okuryazarlığı becerileri bağlamında ele alınabilecek çeşitli becerilerini etkin bir biçimde kullanıyor olmalarının, evrensel okur görünümünün şekillenmesini dolaylı olarak etkilediği söylenebilir.

Yukarıda ifade edilenlerin yanı sıra çocukların kitap kanallarındaki çeşitli içeriklerinde Türkçesini okudukları kitabın İngilizcesini de okumak istediklerine ve sevdikleri kitapların farklı dillerde yapılan atölye etkinliklerine katılarak orada çeşitli roller aldıklarına yönelik elde edilen bulgular da söz konusudur. Bu bağlamda çocukların ifadelerinden örnekler aşağıda yer almaktadır.

"Küçük Prens de çoğunuz muhtemelen adını duymuşsunuzdur veya okumuşsunuzdur. Ama ben yine de önermek istedim bu videoda, okumayanlarınız da olabilir, normal bir şey gayet (Hem İngilizcesi hem Türkçesi elinde). Ben İngilizcesini okumadım, Türkçesini 2-3 kez okudum ve çok sevdim. Çünkü çok farklı kitaptı. Eğer okumadıysanız okumanızı tekrardan tavsiye ediyorum. Hani her okuyuşunuzda inanın ki yani emin olabilirsiniz böyle farklı farklı yerlere gideceksiniz çok güzel çok eğlenceliydi. Aynı zamanda İngilizcesini de okumak istiyorum bu şekilde ikisini karşılaştıracam ve daha detaylı şekilde Küçük Prens'i okumuş olacağım." (K16)

"Küçük Prens zaten gerçekten çok çok sevdiğim güzel kitaplardan biri. İnce olduğu için hemen okunabiliyor. Bir ara Küçük Prens'in Fransızca atölyesine katılmıştım, orada anlatıcı olmuştum ve sunumu ben yapmıştım ve çok duygusalı gerçekten benim için özel benim için ayrı yeri var." (K4)

Yukarıdaki ifadelerden hareketle çocukların İngilizce ve Fransızca gibi yabancı dillere de hâkim oldukları söylenebilir. Görüldüğü üzere çocuklar ana dillerinde okudukları kitapları yabancı dillerde de okumak istemekte ve yine yabancı dilde yapılan okuma atölyelerine etkin katılmaktadır.

Bu durum ise evrensel okur olma yönünde gerekli olan herhangi bir yabancı dile sahip olma ölçütünün sağlandığına işaret edebilmektedir.

Bulgular bağlamında ele alınan bütün temalar göz önünde bulundurulduğunda Youtube'da kitap tanıtım kanalı olan ortaokul yaş düzeyindeki çocukların, dijital ortamda okumaya yönelik ortak bir kültür ortaya koydukları görülmektedir. Kitap kanalı oluşturma öyküleri, kitap kanallarında yer verdikleri video içerikleri, sosyoekonomik görünümleri, okuma kültürü edinme süreçlerini etkileyen unsurlar, okuma tercihleri ve videolara yansıyan okur görünümleri bu ortak kültürün oluşmasında öne çıkan çeşitli bileşenler olarak ele alınabilmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Youtube'da kendi kitap kanalını oluşturan ortaokul yaş düzeyindeki çocukların dijital ortamda ortaya koydukları okuma kültürü görünümünü belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada çocukların kitap kanalı oluşturma öykülerine, kanallarında oluşturdukları kitaplarla ilgili video içeriklerine, sosyoekonomik görünümüne, okuma kültürü edinme süreçlerini etkileyen unsurlara, okuma tercihlerine ve sunulan okur görünümüne ilişkin bulgular elde edilmiştir.

"Youtube'da Kitap Kanalı Oluşturma Öyküsü" temasında çocukların Youtube'da kitaplarla ilgili içerik üreten diğer kullanıcıları model alarak içerik üretmeye başladıkları ve yine çocukların dijital ortamda birbirlerinin okumaya yönelik davranışlarını model aldıkları sonucu elde edilmiştir. Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında (Boğa ve Sağlam, 2021; İnal Kamacı, 2021) çocukların, Youtube'da içerik üreten çocukların davranışlarını model alabileceklerinin ve çocukların Youtube'da fenomen olan kullanıcılarla özdeşim kurduklarının, onları rol model aldıklarının vurgulandığı görülmektedir. Tema bağlamında elde edilen bulgulardan biri de çocukların kitap kanallarında okudukları kitapları paylaşma ve üzerine yorum yapma istekleridir. Bu bulgudan hareketle dijital çağda okumaya dönük etkinliklerin fiziksel ortamlardan dijital ortamlara geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun alan yazınındaki dijital çağda okuma davranışlarının değiştiğini ve okumaya yönelik etkinliklerin dijital ortamda gerçekleştirilmeye başladığını vurgulayan diğer çalışmalarla (Çetin, 2021; Odabaş ve diğerleri, 2019; Tezgeç, 2020) paralel olduğu görülmektedir. Bu tema içerisinde ele alınabilecek sonuçlardan bir diğeri ise çocukların oluşturdukları kitap kanalları ile kitap okuma davranışları arasında olumlu bir ilişki kurduklarına ve kitap tanıtım kanallarını okuma eylemlerini devam ettirmeleri için güdüleyici bir araç olarak gördüklerine yöneliktir. Alanyazında bulunan çalışmalara bakıldığında sosyal medya kullanımının okumayı olumsuz etkilemediğine, öğretmenlerin sosyal medyada okuma becerilerini geliştirmeye yönelik görevler verebileceğine ve çeşitli medya ortamlarının okuma kültürü edinme sürecini şekillendirebileceğine ilişkin sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. (Armut ve Türkyılmaz, 2017; Ntakirutimana ve Okoro, 2021).

"Youtube Kitap Kanallarında Üretilen İçerikler" temasına bakıldığında çocukların sanal bir grubun üyesi olarak kitap kanallarında kitaplara ve okumaya yönelik ortak video içerikleri ürettikleri

sonucu elde edilmiştir. Çocukların; kitaplıklarında yer alan kitapları tanıttıkları "kitaplık turu" içerikli videolara, okudukları veya okuyacakları kitaplar hakkında konuştukları "(...)ayında okuduklarım/okuyacaklarım" içerikli videolara, satın aldıkları kitapları gösterdikleri veya yeni gelen kitap kargosunu ekran karşısında açtıkları "kitap alışverişi, kargo açılımı ve kutu açılımı" içerikli videolara, bireysel olarak ya da arkadaşlarıyla birlikte belirli hedefler koyarak bu hedeflere dönük kamera karşısında yoğun okumalar yaptıkları "okuma maratonu" içerikli videolara, belirledikleri herhangi bir yaş aralığına uygun olduğunu düşündükleri "(...) yaş arası kitap önerileri" içerikli videolara ve okuma eylemini sürdürme noktasında sorun yaşadıkları, okumadan uzaklaştıkları "okuma tembelliği (reading slump)" dönemlerinden söz ettikleri video içeriklerine yer verdikleri görülmektedir. Özşenler'e (2019) göre dijital ortamdaki içerik üreticiler, farklı üslup ve dil kullansalar da çoğunlukla benzer içerikler üretmektedir. Bu bağlamda Youtube Kitap Topluluğu'nun üyesi olan çocukların kitaplara ve okumaya yönelik benzer içerikler ürettikleri düşünülmektedir. Ayrıca alanyazındaki diğer çalışmalarda Youtube Kitap Topluluğu'nun üyelerinin kendilerine özgü belirli kategorilerde video içerikleri oluşturdukları vurgulanmaktadır (Anderson, 2020; Ehret ve diğerleri, 2018; López, 2017; Sampaio ve Costa, 2022; Tolstopyat, 2018).

"Youtube Kitap Kanallarında Sosyoekonomik Görünümler" temasında elde edilen bulgulara bakıldığında çocukların kendilerinin ve ailelerinin kitap satın almak için harcamalar yaptıkları görülmektedir. Ayrıca aileler evde kitaplık oluşturma ve çekilişler düzenleyerek çocuğuna kitap hediye etme gibi olanakları sunarken, ev dışında ise çocuklarının kitap fuarına gitmelerini sağlamaktadır. Bu bağlamda çocukların ailelerinin yukarıdaki olanakları sunmalarının sosyoekonomik düzeyleriyle ilişkili olduğu ve çocukların alt sosyoekonomik düzeyden olmadığı, orta ya da üst sosyoekonomik düzeyden oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2009) çalışmasında öğrencilerin okuyamama nedenleriyle sosyoekonomik düzeyleri arasında bir bağ olduğunu, alt sosyoekonomik düzeyden gelen bireylerin kitaplar pahalı olduğu için okuyamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Sampaio ve Costa (2022) çalışmalarında Youtube Kitap Topluluğu'na katılan ve katılmayan gençler arasında sosyoekonomik bağlamda bir uçurumun oluştuğunu vurgulamaktadır. Nitekim çalışmanın odağında olan çocukların ailelerinin ilgili olanakları sunmak için sosyoekonomik yeterliğe sahip oldukları ve çocuklarını bu yönde sürekli destekleyerek kitaplara erişimlerini sağladıkları düşünülmektedir. Alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında evde rahat okuma ortamının oluşturulmasının, zengin bir kitaplık oluşturulmasının, çocukların kendilerine ait kitaplıklarının olmasının (Duran ve Erkek, 2018; Şahin, 2012) ve öğrencilerin kendilerine sunulan hediye çeşitlerini tercih etme durumlarının (Şahin, 2009) ailenin sosyoekonomik düzeyiyle ilişkili olduğuna yönelik bulgular ve sonuçlar söz konusudur. Ailenin sunduğu yukarıdaki olanaklar, sosyoekonomik görünümler hakkında fikir vermenin yanı sıra okumaya teşvik ve okuma kültürü edinme bağlamında aracı işlevi görebilmektedir. Suna (2006) ebeveynlerin olanakları doğrultusunda çocuklarıyla birlikte kütüphane, kitap evi, kitap fuarı gibi yerlere gitmelerini; yazar okuma ve imza

günlerini çocuklarıyla birlikte takip ederek çocuklarıyla yazarların tanışmasını sağlamalarını önermektedir. Erduran (2008) ise çalışmasında kitap fuarlarının, okuma kültürünün oluşmasında son derece önemli görülen etkinliklerden biri olduğunu vurgulamaktadır.

"Youtube Kitap Kanallarında Okuma Kültürü Edinme Sürecini Etkileyen Unsurların Görünümü" temasında çocukların okuma kültürü edinme süreçlerinde etkili olduğu düşünülen unsurların görünümüne ilişkin bulgular elde edilmiştir. Çocukların ifadelerinden hareketle okuma kültürü edinme süreçlerinde rol sahibi olan unsurların aile, okul, arkadaş ve medya olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile unsuruna bakıldığında çocuklarına model olma, erken dönemlerde kitapla tanıştırma, okunulanlar üzerine konuşma ve birlikte okudukları kitapların filmini izleme gibi rollerle okuma sürecinde etkin oldukları sonucu elde edilmiştir. Bu bağlamda çocukların, aileleriyle beraber okuma kültürü edinme süreçlerini yapılandırdıkları düşünülmektedir. Kakırman Yıldız (2016) çocuğu kitapla ilk tanıştıranın aile olduğunu, ebeveynlerin çocuklara kitap okuyarak örnek olduğunu ve aileyi kitap okurken gözlemlemenin okuma alışkanlığı edinmek için önemli olduğunu vurgulamaktadır. Aküzüm ve Bars (2022) da aileyi kitap okurken gören çocukların bu davranıştan etkilendiğini ve okuma alışkanlığı edinmek için ilk adımlarını atmış olacağını belirtmektedir. Kachak ve diğerleri (2021) ise çalışmalarında aile ile okumanın okuma kültürü edinme sürecinde öneme sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çocukların aile ortamı dışında içinde buldukları ortamlardan birinin de okul olduğu bilinmektedir. Ailede oluşan okuma kültürünün kuramsal ve uygulama alanı okuldur (Özkan, 2021). Çocukların; okul ortamında öğretmenlerinin kendilerine kitap önermelerinden, kitaplarla ilgili sınav yapmalarından ve okumaya yönelik ödevler vermelerinden bahsetmektedir. Mut ve Gelişli (2021) çalışmasında öğrencilere göre, okuma alışkanlığı kazandırmada öğretmenlerin en etkili rolünün kitap önermek olduğu belirtmektedir. Alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında (Bulut ve diğerleri, 2020; Çıldır ve Ergün, 2021; Ünlü, 2019) ise okunan kitaplarla ilgili sınav yapmanın ve okuma ödevleri vermenin okuma kültürü edinme sürecinde olumlu karşılanmadığına yönelik sonuçlar dikkat çekmektedir. Çocuklar ifadelerinde okul ortamında öğretmenlerinin okumaya yönelik girişimlerinin yanı sıra, okulda okur yazar buluşmalarının gerçekleştirildiğini de vurgulamaktadır. Okur - yazar buluşmaları, öğretmenler tarafından sık sık gerçekleştirilmeyen, az gerçekleştirilen etkinlikler arasında yer almaktadır (Polat, 2019; Ünlü, 2019).

Çocukların okul unsuru içerisinde söz ettikleri unsurlardan biri de sürekli ödev ve sınav odaklı çalıştıkları için okumak istedikleri kitapları okuyamadıkları yönündedir. Bu bulgudan hareketle ödev ve sınav hazırlığı gibi çalışmaların okumaya engelleyici unsurlar olarak görüldüğü sonucu elde edilmiştir. Alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında ortaokul öğrencilerinin ders yoğunluklarını (Deniz, 2015) okumaya yönelik bir engel olarak gördükleri ve LGS'ye hazırlık

sürecinin (Büyükalın Filiz ve Kalaycı, 2019) okumayı olumsuz etkilediği yönünde sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Çocukların ifadelerine bakıldığında günlük yaşamdaki arkadaşlarının ve medya ortamında edindikleri kitaplarla ilgili içerik üreten arkadaşlarının okuma kültürü edinme süreçlerinde çeşitli rolleri olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu roller, birbirilerine okuma için kitap önermek ve önerilen bu kitapları okuyup üzerine değerlendirmeler yapmak şeklinde ifade edilebilmektedir. Batur, Özcan ve Sağcan (2019) çalışmalarında kız ve erkek öğrencilerin okudukları kitapları hemcinslerine tavsiye ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Özdemir Çırakman ve Arı'ya (2018) göre çocuklar basılı veya sanal ortamlardaki okuma ürünlerinden kendilerine uygun olanları ya da başkaları tarafından önerilenleri okumaktadır. Ayrıca Özdemir Çırakman ve Arı (2018) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin arkadaşlarının etkisiyle bilinçsiz seçimler yaparak yaş düzeylerine uygun olmayan ve kültür anlamında değerlerle özdeşleşmeyen eserlere eğilim gösterdikleri sonucunu elde etmiştir. Bu bağlamda çocukların birbirlerine kitap önerme durumlarının okuma kültürü edinme açısından olumlu karşılanmasına rağmen önerilen kitabın niteliği bakımından olumsuz etkilerinin de söz konusu olabileceği söylenebilir.

"Youtube Kitap Kanallarında Okuma Tercihlerinin Görünümü" temasında çocukların kitap kanallarında tanıttıkları kitaplardan hareketle tercih ettikleri konulara, popüler olanı okumaya yönelik eğilimlerine ve yazar seçimlerine ilişkin bulgular elde edilmiştir. Tercih edilen konulara bakıldığında çocukların zamana yolculuk yapmayı, geleceği görmeyi, özel gereksinimli bireyleri veya kendileri gibi Youtube'da içerik üreten bireyleri konu edinen kitapları ve macera konulu kitapları tercih ettikleri görülmektedir. Çocukların zamana yolculuk yapma, geleceği görme ve macera konulu kitapları tercih etmelerinin öncelikle içinde buldukları yaş düzeyiyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazındaki çalışmalarda 12-15 yaş aralığının macera dönemini kapsadığı ve çocukların bu dönemde macera kitapları, duygusal aşk romanları ve seyahat kitaplarına yönelindikleri (Güneş, 2017), ortaokul öğrencilerinin heyecan uyandıran, aksiyonlu, tarihsel, hayal gücü ile bilimin birlikte olduğu ve ilginç olayların yaşandığı eserlere daha çok ilgi duydukları (Alamdar, 2015) vurgulanmaktadır. Yine farklı çalışmalarda ortaokul yaş grubundaki öğrencilerinin tercih ettiği konunun macera olduğuna yönelik sonuçlar elde edilmiştir (Deniz, 2015; Maden ve Önal, 2020). Ayrıca çocukların konu tercihlerine yönelik tercihlerinin, üyesi oldukları Youtube Kitap Topluluğu'nun bu konuları işleyen eserleri ön plana çıkarmasıyla ilişkili olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Buna paralel olarak çocukların popüler olanı okumaya yönelik eğilimlerinin söz konusu olduğu görülmektedir. Çocuklar; kitap kanallarında tanıttıkları, okudukları veya okumayı planladıkları kitapların popüler olduğunu sık sık vurgulamaktadır. Söz edilen kitaplara bakıldığında ise günlük yaşamda ve sosyal medyada görünür veya çok satan listelerinde bulunan kitaplar olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle çocukların popüler olanı okumaya yönelik eğilimlerinin olduğu ve kendi kitap kanallarında da popüler olan kitapların tanıtımına yer vermek istedikleri

sonucuna ulaşılmıştır. Bilgin ve Güner (2017) ilkokul düzeyindeki çocukların, medya tarafından üretilen ve desteklenen popüler kültür ürünlerini tüketmeye açık bireyler olduklarını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Yüksek ve Urhan Torun (2017) ise popüler kültürün kitap bağlamında büyük bir role sahip olduğunu, okurların bu durumun farkında olduklarını ve hayatlarına yansıtıklarını dile getirmektedir.

Çocukların kitap kanallarında tanıttıkları kitaplar, kendilerinin yazar seçimleri hakkında da fikir verebilmektedir. Çalışmada Youtube Kitap Topluluğu'nun üyesi olan çocukların yerli, yabancı veya Türk, yabancı yazar şeklinde sınıflama yaptıkları ve genellikle de yabancı yazarları okumayı tercih ettikleri sonucu elde edilmiştir. Bu durumun çocukların popüler olanı okumaya yönelik eğilimleriyle bağlantısı olduğu düşünülmektedir. Karadayı (2019) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin okudukları kitapların çoğunun seri şeklinde olan popüler kültüre ait yabancı kitaplar olduğu ve çocukların yabancı yazarları severek okuduğu sonucuna ulaşmıştır. Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında çocukların tercihlerinin yanı sıra öğretmenlerin de çeşitli medya ortamlarında yabancı yazarlara ait kitapları önerdikleri görülmektedir. Bu bağlamda Özdemir (2022) çalışmasında Türkçe öğretmenlerinin Facebook gruplarında önerdikleri yazarları sıralamıştır. Bu sıralama incelendiğinde birinci sırada yer alan yazarın yabancı bir yazar olduğu görülmektedir.

"Youtube Kitap Kanallarına Yansıyan Okur Görünümleri" temasında kitap kanallarındaki video içeriklerinden hareketle çocukların okur görünümüne ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular; çocukların kendilerini genellikle okuma alışkanlığı kazanmış bireyler olarak sunmalarına, çocukların kitap tanıtımı ve değerlendirmesi videolarında eleştirel ve evrensel okur görünümlerinden izler bulunmasına yöneliktir. Çocukların kitap kanallarında kendilerini açık bir şekilde okuma alışkanlığını kazanmış bireyler olarak sunmalarının Youtube Kitap Topluluğu'nun üyesi olmalarıyla ve toplumsal kabulle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kitaplarla ilgili içerik üretiyor olmanın ve bu içeriklerin odağında yine kitaplarla ilgilenen izleyiciler olmasının bir getirisi olarak çocuklar kendilerini okumayı süreklilik hâline getirmiş bireyler olarak sundukları düşünülmektedir. Hepekiz ve Gökaliiler (2019) çalışmalarında sosyal medya ortamlarının, bireylerin kimlik ve imaj oluşturma olanağı buldukları ortamlar olduğunu ve bireylerin bu ortamlarda kendilerini beğeni alacakları veya toplumun onaylayacağı şekilde sunma davranışı sergilediklerini belirtmektedir. Kitap okuma alışkanlığı kazanmış bir birey olmanın da toplumsal onay ve kabul ile ilişkili olduğu söylenebilir. Yaşar (2021) ise çalışmasında Youtube Kitap Topluluğu'na katılmanın okuma alışkanlığını bir düzene koyduğu ve bu topluluğa katıldıktan sonra bireyde bir okuma kültürü oluştuğunu belirtmektedir. Çocukların eleştirel okur görünümü yansımaları ise yazarın anlatımına yönelik yapılan olumlu veya olumsuz değerlendirmeler, okunan kitabın yazarının diğer eserleri hakkında yapılan araştırmalar, kitaptan edinilen bilgilere ve yazım, mantık hatalarına yönelik farkındalıklar şeklinde kendini göstermektedir. Bu bulgudan hareketle çocukların kitapları sadece bir tanıtım aracı olarak kullanmadıkları, söz ettikleri kitapları okuyarak eleştirel bir yaklaşım

sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ünlü ve Yaşar (2022) alışmalarında çevrim içi bir okuma stratejisi edinme ve geliştirmede, eleştirel okuma ve dijital içeriğe uyum sağlama becerilerinin gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Çocukların okudukları kitapları tanıtmak için oluşturdukları kitap kanallarında çeşitli içerikleri düzenlemeleri ve paylaşmaları bilgi iletişim teknolojilerinden faydalandıklarını ortaya koyabilmektedir. Alanyazındaki çalışmalarda bilgi iletişim teknolojilerini kullanmanın ve bunlardan bilinçli bir Şekilde yararlanmanın evrensel okuryazarlık becerisinin kazanılması için gerekli olduğu vurgulanmaktadır (Baki ve Gökçe, 2020; Körkuyu, 2014; Sever, 2018). Ayrıca bazı araştırmalarda Youtube Kitap Topluluğu'nun kullanıcılarının teknolojik okuryazarlık becerilerini kullanarak görsel işitsel içerikler oluşturdukları (Anderson, 2020) ve medyayı bilinçli bir Şekilde kullanmaya çalıştıkları (Sampaio ve Costa, 2022) belirtilmektedir. Ayrıca ocukların Türkçesini okudukları eserleri farklı dillerle okuma isteklerinin ve farklı dillerde yapılan okuma atlyelerine katılıp burada etkin rol olmalarının da evrensel okur grnmlerinin bir yansıması olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

ENGLISH VERSION

Introduction

Emphasized as the basic language skills in the process of mother tongue education, listening, speaking, reading, and writing interact with each other and develop in a way to support each other. However, the importance of these language skills varies according to different purposes, as each language skill has an outstanding aspect related to specific objectives. Therefore, reading stands out as a tool used to make sense of social life as the basic act of acquiring information. Reading is one of the core skills that needs to be emphasized, as it ensures acquiring information, lifelong learning, and developing knowledge (Sayır, 2018; Karatay, 2019; Türkyılmaz, 2020; Türkben, 2021).

Reading was described by Kavcar, Oğuzkan and Sever (2000, p. 41) as “the process of viewing, perceiving and understanding a letter with its words, sentences, punctuation marks, and other elements”. Reading is regarded as a process including the analysis and apprehension of a written text in general. Reading is a complex process with physical, cognitive, and psychological aspects, such as in-depth apprehension and the evaluation of emotions and considerations (Sever, 2015). Alongside its various dimensions emphasized above, reading has many other functions and purposes as well. Grabe and Stoller (2011, p. 32) listed the purposes of reading as follows: searching for basic information, reviewing them swiftly, learning from texts, merging information, writing, and criticizing and understanding texts. These purposes, ranging from reading to acquire and review basic knowledge to reading to criticize and apprehend, clearly reveal the functional aspects of reading skills in an individual’s daily life.

In teaching the Turkish language, reading is attributed special importance, and it is attempted to develop the students’ reading skills via regular and systematic studies (Güneş, 2021). It is considered that the development of reading skills is connected to the transformation of this skill into one that is needed in an individual’s daily life. Individuals with a habit of reading may have a cultural lifestyle with their reading practices progressing in order and surrounded by each other. This reading-related cultural lifestyle is described with reference to the reading culture. “The level and nature of relations of an individual, a social group, or a society with the act of reading is called ‘reading

culture'. Reading culture is the reflection of the lifestyle of the individual, group, or society on the area of 'reading', in short, the individual and social lifestyle regarding the act of reading" (Yılmaz, 2009, p. 134). The acquisition of reading culture is not a random process for an individual. Rather, there are various phases to be covered, and some skills to be obtained, in that direction. In this regard, Sever (2015) stated that, for an individual, gaining the reading culture is a sequential process consisting of various phases dependent on and connected to each other. "The first step (skill) of this phased, sequential process is the acquisition of the listening habit. This habit is followed by reading and writing skills. What comes next are the skills of reading habit, critical reading, and universal literacy" (Sever, 2013, p. 23). Those individuals acquiring these skills gradually and practicing them in their daily lives may be argued to be individuals with reading culture. Raising individuals with a reading culture and increasing their number will bring about the internalization of the reading culture in society (Öztürk, 2020).

There are various factors affecting the process of acquiring reading culture. When one looks at the relevant literature on the topic, each of the following factors, for example, has special importance in the acquisition of reading culture: the socioeconomic level (Kurulgan and Çekerol, 2008; Çıldır and Ergün, 2021), family (Okur, 2013; Özdemir Çırakman and Arı, 2018; Maden and DüNDAR, 2020; Aküzüm and Bars, 2022), school (Şahin, 2011; Demirtaş and Süğümlü, 2013; Kantaş, 2013; Ketenoğlu Kayabaşı and Özerbaş, 2018), teachers (Yağcı, 2007; Urgan, 2008; Yılmaz, 2009; Şahin, 2011; Şahin and Aktar, 2020; Ülper, 2011), friends (Balci, 2016; Mut and Gelişli, 2021; Özkan, 2021), selection of books (Okur, 2013; Güneş, 2017; Bayat and Çetinkaya, 2018; Kavcar et al., 2000), and media (Sever, Karagül and Doğan Güldenöğlü, 2017; Şirin, 2019). There has recently been growing interest in reading through media, one of the above factors, using various digital tools. Therefore, it seems important and necessary to explore the reading culture of the digital age.

Digital Age and Reading Culture

The media age, i.e. the information or digital age, is a postmodern period whereby digital technologies developed and attracted the children to its universe. Engulfed in endless possibilities of such a universe, children have been effectively participating in digital environments, and this indirectly affects their reading culture. According to Kayabaşı and Özerbaş (2018), the easier distribution of information with developing technologies, increasing time periods spent by people on the internet, and especially in social media, and the availability of internet access in every home, etc., complicates the situation about reading skills in a sense.

Digital tools have changed the reading behaviors of people today and altered their reading habits and needs (Odabaş, Odabaş and Binici, 2019). As Çetin (2021) argued, having entered into people's lives through technology, digital tools create new reading behaviors and habits and cause such behaviors to be formed in the digital environment. On the other hand, Tezgeç (2020) emphasized

that social media channels such as YouTube, Instagram, and Pinterest have replaced the old school in-person activities and rendered such social media channels new venues to share books. In this regard, the formation of various reading groups has been observed in digital environments. These reading groups have furnished the reading behaviors and habits of individuals with a new dimension, representing a new version of reading culture. One of these groups is called BookTube (pronounced “BukTub” in Turkish) in foreign languages and “YouTube Kitap Topluluğu” in Turkish. Participants of BookTube prepare book-related contents, which also involve reading on YouTube, a digital platform, and share them with their audience. Tolstopyat (2018) placed attention on the similarity between BookTube and offline book clubs and reading groups, terming this similarity as “the prioritization of reading as a form of entertainment”. Through the book channels opened on YouTube, participants of this reading group share the books they have read or will read, and present their comments and considerations about the reading processes to their audience. Analyzing this group is of utmost importance, as this may help uncover the new reading culture of the digital age.

BookTube (YouTube Kitap Topluluğu)

BookTube has recently become a community different from the YouTube culture (Semingson, Mora and Chiquito, 2017). This community is a virtual community where young people talk, discuss, and analyze the books they have read thanks to the opportunities offered by YouTube (Parratt-Fernández, Mera-Fernández and Mayoral-Sánchez, 2021). According to Perkins (2017), BookTube is an online community that began to form in the 2010s, and members of this community can share anything related to books on their channels. According to Semingson et al. (2017), BookTube is a new formation to engage in literacy practices. It is also a virtual community that brings together young people who share their reading experiences and discuss and evaluate books (Paladines-Paredes and Margallo, 2020). The members of this community produce similar content and undertake various common roles. Tolstopyat (2018) regarded these roles as recommending books and sharing opinions about the books they read. Öztürk (2021) stated that members of this community share the books they have read or purchased, make book reviews and evaluations, make reading lists under certain themes, share their libraries, read books with their followers through live broadcasts they organize, and share and comment on the news related to the world of literature and publishing.

There are also individuals from the child age group among the members of BookTube, which seems to be related to the fact that children spend a lot of time on YouTube in the current digital age.

Video sharing sites have gained importance with the development of social media and the internet (Ünlükaya, Savaş and Sucu, 2021). In this context, YouTube is frequently used by individuals as a video sharing website. According to Calabrese (2017), with its millions of visitors every month, YouTube is one of the most visited networking sites in the world. It may be argued that individuals who visit YouTube are both viewers and content producers. Looking at the studies in the literature, it

was seen that children are among the people who use YouTube effectively (Atalay, 2019; Kılıçer and Boyraz, 2019; Sezerer Albayrak, 2020). There are channels belonging to children on YouTube with millions of views and subscribers (Yasa, 2021). In this environment, children produce videos that include lifestyle, digital games, toys and materials, children's songs, or activities for children (Boğa and Sağlam, 2021). In addition to these contents, children also produce content related to books and reading on YouTube. Through the book channels they have created, children show the books they have read to their viewers, make evaluations about the books, and share their experiences about their reading processes.

When the studies in the literature were examined, it was seen that there are various studies on reading culture conducted in Türkiye. These studies have been conducted on determining the reading cultures of teachers and prospective teachers (Ayyıldız, Bozkurt and Canlı, 2006; Sever et al. 2017; Polat, 2019; Ünlü, 2019; Baki and Gökçe, 2020; Bulut, Kuşdemir and Uzun, 2020; Özdemir, 2022), on various factors affecting the process of acquiring reading culture (Körkuyu, 2014; Erduran, 2016; Ak Başoğlu, 2018; Bulut, 2018; Altunbay and Uslu Üstten 2020; Aküzüm, 2021; Çıldır and Ergün, 2021; Soyucok, 2021; Telli, 2021; Şeref and Şahin, 2022; Yılmaz and Cengiz, 2022), on the relationship between children's literature and reading culture (Kaya, 2014; İnce Samur, 2018; Öztürk, 2020), and on reading culture in Turkish textbooks (Karadağ, 2013; Saltık, 2018). In addition, it was also seen that there were scale development studies on reading culture (Türkel, Özdemir, and Akbulut, 2017; Çiğdemir and Akyol, 2020) and a comprehensive study in which all of these studies were compiled and presented in the form of a bibliography (Yılmaz, Atalan Akdeniz, Emre and Tercan, 2022).

It was observed that the focus of the studies on reading culture abroad was on digital reading and various factors affecting the reading culture process (Delgado, Vargas, Ackerman and Salmerón, 2018; Otache, 2020; Reister, 2020; Dai Luong, 2021; Kachak, Budnyk and Blyznyuk, 2021; Ntakirutimana and Okoro, 2021; Vuong et al., 2021).

There were also various studies on BookTube in domestic and foreign literature (Perkins, 2017; Ehret, Boegel and Manuel-Nekouei, 2018; Anderson, 2020; Yaşar 2021; Sampaio and Costa, 2022; Ünlü and Yaşar, 2022). Considering all of these studies, it was noticed that that BookTube has not been addressed to determine the nature of reading culture in the digital age. Therefore, this study aimed to present an overview of the reading culture of middle school children who produce various content about reading and books through their own book channels on YouTube. In line with this main objective, answers to the following sub-problems were sought.

The following questions were asked regarding the content producers who have their book channels on YouTube and create content related to books and reading:

- What is their history with the opening of a book channel?
- What kind of video content is available on their book channels?

- What is their socio-economic profile like?
- What are the factors that are effective in the process of acquiring reading culture?
- What can be said about their reading preferences?
- What kind of reader profile is reflected on the content they produce?

Methodology

Research Design

Aiming to provide an overview of the reading culture created by middle school children who produce content about reading and books through their book channels created on YouTube, this study utilized digital ethnography (netnography), a qualitative research design. According to Kozinets (2010), netnography is a type of research that requires participant observation based on online fieldwork. Computer-assisted communication is used as a source of data to access ethnographic understanding and representation of a cultural or social phenomenon. In digital ethnography, unlike ethnography, researchers focus on the digital world rather than the physical world and utilize digital data created about the phenomenon in the form of the words, pictures, audio files, videos, and online communities (Paay, Kjeldskov, Skov and O'hara, 2013). A netnographic research process consists of five different steps: determining the research question, selecting the community to be researched, collecting data ethically through observations by participating in the community, interpreting the findings by analyzing the data, and reporting the research findings (Kozinets, 2010). Since this study aimed to present an overview of the reading culture of a virtual group, the research design of digital ethnography was chosen.

Research Group

Criterion sampling, one of the purposive sampling methods, was used to select the book channels to be analyzed in this study. Criterion sampling is the study of all situations that meet a set of criteria that can be created by the researcher or determined by a pre-prepared list of criteria (Yıldırım and Şimşek, 2018). In order to determine the book channels from which data could be obtained in line with the purpose of the study, the concepts of "book promotion", "book recommendations", "children's book promotion", and "books I read" were typed into the YouTube search engine and all of the videos were accessed in general. These channels were limited based on the criteria of belonging to a child at the secondary school level, having only videos with book promotion, review and reading content, and actively sharing posts on the channel. The reason for choosing the book channels opened by middle school children on YouTube in the study was the idea that children at this level have acquired basic literacy skills and reading habits. The aim of presenting an overview of the reading culture was effective in determining the criteria for sharing content related to book

promotion, book review, and reading on the channels. The preference for channels that have actively shared or are actively sharing videos was related to the idea of ensuring data saturation and diversity. Within the scope of the study, 20 YouTube book channels that meet the specified criteria, were opened by children at the middle school age level, and made promotions and evaluations about books were analyzed. When the general overview of the identified book channels was examined, it was seen that each channel contained 20 or more videos and had 100 or more subscribers.

It was stated that different names or pseudonyms can be used for individuals and places to protect participants' identities in qualitative research (Creswell, 2017). In this context, the channels in the study group were coded as C1, C2, ... C20 and direct quotations were presented with these code names. The letter "C" used in the code names presented represents the word "Channel".

In addition to analyzing the book channels, the study also aimed to conduct interviews with the children who owned the relevant channels. To that end, it was attempted to reach the channel owners through the comments made on their videos on YouTube, other social media accounts they shared in their video content, and their parents' e-mail addresses. Interviews were conducted with five children (C10, C16, C17, C18, and C19) who could be contacted. When presenting the data obtained from the interviews, the letter "I" was added next to the relevant code name to represent the interview conducted in order to prevent confusion between the data obtained from the videos and the interview data.

Data Collection

In order to collect the research data, first, the researcher engaged in YouTube, the environment where the data of the study were presented. The concept of field, which previously involved face-to-face communication with participants, has expanded over the last 20 years to also cover virtual worlds, games, environments, social networking sites, and smart phone applications with the development of the digital environment and technology (Striling, 2016). First, the researcher subscribed to the channels to be analyzed from the YouTube channel he created himself, which he used during the study. Then, while watching the videos of channels that had previously posted on YouTube but had not posted current videos, the current videos uploaded to YouTube by children who used their channels effectively were watched between February and August 2021. While the videos created by the children were being watched, after some time, the researcher stopped watching repetitive content within the same channel. While watching the videos, all of the content in the uploaded videos was watched without using a criteria list, and the data were recorded in the Video Observation Form, created separately for each channel, by the researcher by transcribing them into written texts in the digital environment. In this context, the data of the study were primarily obtained by simultaneously analyzing and deciphering the videos produced in the channels in the virtual environment. In addition to analyzing the video contents of the channels, interviews were also

conducted with five children who owned channels in order to ensure the diversification of the data and increase the validity and reliability of the study. Before the interviews were conducted, the Interview Form was shared with three experts in the field. In line with the feedback given by these experts, the questions were revised, and the current interview form was prepared. The relevant interview form was applied in meetings held over Zoom on dates determined with the study group and the interviews lasted an average of 25 minutes.

Data Analysis

Video and interview data were analyzed using the content analysis technique. According to Patton (2018), basic meanings called themes or patterns are revealed through content analysis. Content analysis is the combination of similar data under certain concepts and themes, and their organization and interpretation in a way that the reader can comprehend (Yıldırım and Şimşek, 2018). In the analysis process, data are organized, read, mnemonic notes are taken, and data in codes and themes are described, interpreted, presented, and visualized (Creswell, 2020). The data obtained from the channels and recorded in the digital media were first read by the researcher in a holistic way and coded separately for each video by taking notes on the texts transcribed from the perspective of the research questions. In the analysis of the interview data, the interviews recorded in Zoom were transcribed by the researcher. Then, the texts were read and coded. After a certain period of time, the researcher re-read all of the data and made modifications, where necessary. Then, video and interview data with similar content were combined and presented under the same theme. After the data were analyzed, the framework related to the methods and findings of the study was presented to the expert reviewers, and opinions on the relevant codes and themes were obtained. Modifications were made in line with the opinions received and the themes were finalized.

Ethical Approval of the Research

In this study, all of the rules specified in the Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions were observed. None of the actions specified under the second section of the Directive, Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics were carried out. According to Yıldırım and Şimşek (2018), one of the main problems encountered in today's internet environments is the privacy of individuals and confidentiality of personal data. Some scholars have stated that although it is known that online posts are open to the public and anyone who wants to access them, the individuals sharing such posts may regard them as private writings (Silverman, 2018). In this study, data were collected from YouTube, a public social networking site. However, since the relevant study will be made available for open access, code names were used when expressing the data obtained in line with the expert opinions due to the fact that the owners of the channels examined were children, and the relevant video tags were removed from the bibliography. Whether it involves any sensitivity or not, a careful approach by those aiming to conduct research on

the internet to the protection of personal information and opinions of everyone, is one of the most important issues that should be emphasized (Yıldırım and Şimşek, 2018). Participants' identities should be protected even if the research topic is not sensitive and private (Silverman, 2018).

Ethics committee approval information: Name of the ethical assessment board: Erzincan Binali Yıldırım University Human Research Ethics Committee

Date of ethical assessment decision: 26.02.2021

Ethical assessment certificate number : 03-09

Findings and Interpretation

In this section, the findings obtained in the context of the sub-problems of the study are presented and the interpretations that could be reached based on the relevant findings are provided.

1. BookTube (YouTube Kitap Topluluğu)

The stories of creating book channels seem to be indirectly effective in shaping the reading culture outlook of the middle school age group, who open book promotion channels on YouTube and produce content in these book channels. Determining the stories of creating a book channel can help to foresee the purpose of this group and can be discussed in the context of the meaning they attribute to books and reading. At this point, in a video about the story of creating his channel, C2 stated the following:

"... After that, I decided to become a BookTuber. How I decided to do this, is that after I started reading books, I said, you know, if I'm reading books, why shouldn't I share this with people, and you know, I went and asked. I said, "You know, I don't know if it's just about books, just about chatting, can I open a channel that's mostly about books?" and my family stood behind me and supported me in this regard, and thanks to this, I opened a channel, and now I am here in front of you."

When we look at C2's statements above, it is seen that he first emphasized that he decided to become a content creator about books (bookTuber) on YouTube. The reason why C2 made this decision seems to be "to share the books he read and chat about books". In this context, it can be argued that the meaning attributed to reading books for C2 is about sharing what is read with others.

In addition, C2 said in his related video, "...Then something happened to me in the quarantine period, you know, because at some point I started to follow BookTubers. Then, I started to think about how these people read books, why can't I read books, and I said: 'I'm going to start reading books too.'" This way, he stated that he followed book-related content producers (bookTubers) on YouTube and thus decided to start reading books. Therefore, it can be asserted that C2 modelled the reading behaviors of other people who produce content about books on YouTube. Similarly, it was seen that other children who own book channels also emphasized that they have taken the people who produce

content about books on YouTube as models. In this context, sample expressions taken from the videos of the children are as follows:

“I started looking at BookTube, and BookTube increased my reading habit even more. Since I admire people who read books, this made a great contribution to me, and as I started to read books more and more, I opened a book channel. That's why I'm on this channel now. If I didn't read books, I wouldn't have such a channel right now, and this channel also increases my desire to read some books, for example, I want to give you a book review or you recommend a book to me, I buy that book, you know, I read that book that way.” (C13)

C13 stated that BookTube had a positive effect on his reading habits and that he aspired to have the reading behavior of other people in this community. Thus, C13 also joined this community by opening a book channel. In addition, C13 supports the idea that the book channel increased his desire to read, with examples such as his desire to comment on what he reads and the fact that he reads the books recommended by his viewers. C14 tells his story of joining this community as follows:

“Now it's like this, you know, I constantly came across the concept of BookTube on YouTube, book videos and so on. I realized that I was enjoying watching them and I thought that they were doing a very good job and I said, “This is my job, I should do something like this. Because, I said, I already love reading books since I was very young, and why shouldn't I be useful to others, I said, and I am glad that I opened it. Because I think it is very enjoyable to do this job, it is a little difficult, yes, but I think it is very enjoyable, nice, so I decided this way. Afterwards, I told my family, and they said it was okay and I wanted to be useful by introducing books to others in this way.”

As can be seen, C14 also stated that he opened his channel by modeling other people who produce content about books on YouTube. In addition, C14 perceives producing content about books and having conversations about what they read as a beneficial job.

In the interviews with the channel owner children, they made similar statements to those mentioned in their videos about the stories of creating a book channel. Some examples from the interviews are as follows:

“Actually, it was like this, I had my favorite books that I read first. It felt good to show and talk about them, so I opened a channel.” (C16I)

“I wanted to make videos because I like to share what I read, then I opened a channel for myself, thinking that I would share them here on my channel.” (C17I)

“I love reading books very much and I am happy when I tell others about them. If I open a channel where I narrate books, I will do it here, you know, I said I would do these things.” (C19I)

When the above statements were analyzed, it was seen that, in the interviews, the children who own book channels frequently emphasized the purpose of sharing what they read, while talking about the creation of their book channels. It was also observed that the children generally mentioned that sharing what they read made them feel positive emotions.

Although it was seen that the statements of the channel owner children about creating a book channel had so much in common in general, it was observed that C8 pointed out a different point than

the ideas emphasized by the other children. C8's thoughts about creating a book channel are as follows:

“Actually, yes, everyone knows that my goal is to make book videos, but actually there is another reason underneath it, my main aim is to do it as a child. Because there are many people in their twenties who are engaged in this kind of work as Bookstagram or BookTuber. But I wanted to show that even I could do it as a child.”

As can be seen, while C8 expressed that his aim was to make book videos, he also emphasized his desire to perform this action “as a child”. According to C8, there are many people who produce content about books (BookTubers) on YouTube, but these people are usually in their 20s, and C8 stated that he wants to show that he can do this job as a child. Based on this statement of C8, it can be argued that he interpreted producing content about books on YouTube as an action that needs to be achieved. Unlike the other children, C8 emphasized the feeling of accomplishment and achievement beyond the need and purpose of sharing what he reads.

Based on the above statements, it can be asserted that the intersections of the children's stories of creating their channels are at two points: modeling other users who produce content about books on YouTube and having a desire to share what they read. As can be seen, the situation in which the children take the people around them as role models in physical environments in daily life also manifested itself in the digital environment. The fact that the modeled target behavior was focused on reading reveals one of the unique characteristics of this community. In addition, the fact that actions such as sharing the read books and making comments about the read books were requested to be done in the digital environment, indicates a change in the reading practices that came along with the digital age. It can be argued that this change is a transition from environments that requires face-to-face participation, where the readings are discussed, debated, and various book recommendations are made, toward the digital environment, which is a new venue that offers various possibilities for the realization of all these actions. Another point that some of the children emphasized while talking about their stories of creating a channel was that they started reading books once they opened the book channels and that their reading habits developed positively thanks to the book channels. Based on this finding, the children seem to have established a positive relationship between the book channels they created and their book reading behaviors. They saw book promotion channels as a motivating tool to continue their reading activities.

2. Contents Created on YouTube Book Channels

In order to determine the common reading culture of the book community created by middle school children on YouTube, it is important to reveal what kind of contents the children who own book channels produce about books and reading in the channels they open. When the contents of the book channels created by the children were taken into consideration, it was seen that all of the channels included video content under certain titles and themes. This points to the existence of an

acceptance of producing content on various predetermined titles and themes related to books in order to join BookTube. It can also be argued that these video contents represent a common discourse on creating a book channel on YouTube. Common video content in the book channels analyzed are outlined below.

2.1. Library tour: When the video content titled "Library Tour" was analyzed, it was seen that the children who owned a book channel showed their books on the shelves to their viewers using a bookshelf of their own in the background in their houses. During this demonstration, the children also shared brief information about the contents of their books with the audience. In addition, the children showed and introduced to the audience especially the new books added to their bookshelves. Some sample expressions taken from the children's videos titled "Library Tour" are as follows:

"In this video, friends, I'm giving you a bookshelf tour. I will try to explain and show you my books as much as I can." (C7)

"Hello friends, today I am filming a library tour video with you. A lot of new books were added..." (C15)

Based on the above statements, it can be said that the children wanted to make the books they own as readers visible. The children also established a relationship between the act of reading and the number of books they own. In this regard, C1 said, "I will make a video of a small library tour today. I have only a few books because I have just started reading, but there will be a big book shopping video in a month or so." With these sentences, he expressed that the number of books in his library was few and the reason for this was that he had just started reading.

2.2. What I read/will read in the month of (...): When the contents of the videos titled "What I read/will read in the month of (...)" were analyzed, it was seen that the children made a general evaluation of their monthly reading and talked about their planned reading goals for the next month. In these videos, the children showed the outer covers of the books they have read and will read one by one and share their names with their viewers. In this respect, sample expressions from the children's video contents are as follows:

"Today I am here with you with a video of what I read this month. I will introduce to you the books I read in July." (C10)

"Today I am shooting a new video for you, the title of our video will be what I read in January. I read a total of ten books in January. I will tell you about my likes and dislikes from these books." (C15)

In the video contents titled "What I read/will read in the month of (...)", it was also seen that the children made a general evaluation about whether they had fulfilled their monthly reading goals. Some examples of these evaluations are as follows:

"Today I will show you the books I read in December. The number of books I wanted to read in December was eight, I wanted to read eight books, but I was able to read six books. Yes, I think it's a very good number, even if I couldn't reach the target..." (C2)

"In today's video, I will tell you about the books I read in January. I had aimed to read at least a total of five books in January, and I read five books. Today, as I said, I will talk about these five books." (C9)

Based on the above statements, it can be asserted that the children participating in the BookTube presented themselves as readers who set monthly reading goals and made self-evaluations about these reading goals.

2.3. Book shopping, cargo opening and unboxing: One of the video contents frequently shared by children on book channels is about book shopping. In these videos, the children showed their viewers the books they bought while book shopping. In addition, from time to time, they opened the cargo of the books they received in front of their audience with videos titled "Cargo Opening" and "Unboxing". In this context, some sample expressions from children's video contents are as follows:

"Hello everyone with a brand-new video, friends, I went six-book shopping today and as soon as I got them, I came home and immediately wanted to shoot its video for you." (C18)

"Hello everyone, friends, today I will show you the big book shopping you see here, with you." (C3)

It was also observed that the children emphasized that producing such content on book channels was an action meeting the demands of their viewers. In this regard, C6 stated in one of his videos that the number of subscribers and views increased after uploading the video content showing book shopping to his channel, and that therefore, he produces such video content. The fact that children include content that makes such book-oriented consumption practices visible in their book channels seems to be related to their presence on the YouTube platform, which is a digital environment. It was also observed that the children structured the production of the videos on book shopping in the context of the number of views and subscribers. As it is known, the promotion of various products may be made on YouTube for advertising purposes. It can be argued that the children participating in BookTube also keep up with this culture and emphasize their consumption of books. In addition, it can be asserted that these behaviors of the children represent a reflection of commodification of the book rather than the meaning attributed to reading in the context of reading culture.

2.4. Reading marathon: In the video content they call "Reading Marathon", the children included intensive reading behaviors in front of the screen. In these videos, the children read a book series or a book that they had previously determined in front of the screen on a targeted day or time. From time to time, the children interrupted their reading and shared their comments and evaluations about the book with the audience up until the place they had read to. It was observed that this activity was sometimes done individually and sometimes with a few friends. In addition, on the book channels, the children shared with their viewers before they started their reading marathon, information about on

which day they will start and how they will proceed. Within this framework, some examples from the children's video contents are given below.

C2 "I am here with you right now with a reading marathon video. I divided our reading marathon into three days, I wish I could finish these two books in two days, but I will work, I think I can probably finish them in three days." With this statement, he shares with his audience that he will perform a reading marathon and how this marathon will progress. C7, on the other hand, took a break from reading in his video titled "Reading Marathon" and said, "Yes, friends, I have read from the book right now and I will show where I am now. I came here, to chapter 7, page 133." With these sentences, he tells where he came to in the book he read and how many pages he read. It is also seen that C16 carried out the reading marathon activity at the same time with her other three friends. At the beginning of her video, C16 said, "Welcome to our new video, yes, today in this video, it will not only be me, but you will also watch my other three friends in this video. We, four girls, will have a reading marathon in this video. By the way, the marathon will be 24 hours long...". With these statements, four friends express that they will have a reading marathon in front of the screen together and how long this marathon will last.

Based on the above statements, it can be asserted that the children exhibit intensive reading activities in front of the screen in book channels. It was also seen that these intensive reading activities were described using common expressions such as "Reading Marathon". The children's intensive reading activities with their friends in front of the screen can be seen as a reflection of their enjoyment of reading activities together and their desire to turn reading into a fun activity.

2.5. Recommendations for ages (...): It was observed that the children's book channels included book recommendations for a certain age range. In this context, C15 made various book recommendations for the 7–9 age range, C11 for the 12–14 age range, and C2 for the 10–14 age range. In this context, sample expressions from the videos of these children are as follows:

"Today I am making a video with you about book recommendations for the 7–9 age range."
(C15)

"Today I'm going to make a recommendation video for you. This time I set the age range as 12–14 years old." (C11)

"Today I'm filming book recommendations for ages 10 to 14." (C2)

It was observed that the children recommended books for their own age level or for an age level different than their own on the book channels. This was probably because the children see themselves as competent for recommending books for any age level. It can also be asserted that, with these contents, the children endeavored to present to their viewers an image of a competent reader who can recommend books for all age levels.

2.6. Reading slump: Looking at the video contents in the book channels, it was seen that the children produced contents titled a “Reading Slump”. In these video contents, it was seen that the children generally used the expression a “reading slump”. It was considered that the concept of reading slump can be expressed as “okuma tembelliği” in Turkish. Reading slump can represent a period when a person stays away from reading books. With this concept, the children expressed that they suddenly became unable to read while reading books regularly, that they had no desire to read, and, in short, they could not read for a certain period of time. In this context, some examples from the video contents on the children’s book channels are as follows:

“Friends, I couldn’t read many books in August. I was already in a reading slump for about two months, seriously two months, before the start of this school process, before our lessons started, it was something like a reading slump for about two months. You know, a reading slump is the inability to read and the lack of desire to read. So, you know, I was in a reading slump for two months. That’s why I couldn’t read much, I could only finish one book in fifteen days, so that’s what happened in August.” (C10)

“For those who ask what a reading slump is, it’s like this, you want to read books but you cannot read them, such a situation, so there is not an exact Turkish equivalent for it. Then, if I can’t read a book, I try to concentrate on other things, and after those things I concentrate on, I feel a void in myself because I haven’t read any books, and I start reading books in the following days, even if it’s little by little.” (C13)

In the statements above, it is seen that the children explained the concept of a “reading slump” in their videos thinking that their viewers did not know it. C13 emphasized that this concept has no Turkish equivalent and explained how he went through this process and how he started reading books again. It seems that this common name given to the condition of not being able to read is actually related to the fact that children create their own language within BookTube or adapt to a common language that has already been created.

6. Socioeconomic Outlook on YouTube Book Channels

In the videos shared on the book channels and in the interviews conducted, various findings were obtained that give an idea about the socio-economic profile of the children. It was observed that these findings were related to the book-oriented consumption practices of the children themselves and their families and the opportunities offered at home or outside of the home.

3.1. Book-orientated consumption practices: It was observed that the children frequently mentioned their expenditures and shopping for books in their videos on book channels. In this context, C16 said, “I did excellent book shopping, I am proud of myself, I am glad that I spent all my money on books. I had 250 liras and I spent all of it on books, I am extremely happy.” With these statements, she explained to her audience that she spent all the money she had on books and that she was happy. Similarly, it was also observed that other children (C5, C10) talked about their spending and shopping for books through their content on book channels.

In addition to their own expenditures on books, the children also mentioned the expenditures of their family members. They emphasized in the videos that their parents frequently bought books and that they also bought books for their children when they bought books for themselves. The children also talked about buying books from the bookshop with their parents. In this context, some examples from video contents are provided below.

“First of all, there were two new books added to my bookshelf, my mum was shopping for books and she said, “Is there any book you want to buy?” and so on, so I chose two books.” (C2)

“The real bombshell is the Harry Potter and the Phoenix book my dad bought me. My friends, I mean, I went and chose it, I bought it from Erdem Bookstore.” (C18)

Based on these statements of the children, it can be argued that they and their families allocate a budget for spending on books and that they see this as important in terms of continuing their reading activities. C11’s following statements support this finding: “Even if I never buy books for myself, my mum buys books for me when she buys books for herself. Because we like reading books very much and we constantly buy them to make it a continuous habit.” As can be seen, C11 established a connection between the actions of buying books and the purpose of making reading a continuous habit.

In addition, based on the above statements, it can be asserted that families transfer their own consumption practices to their children and support their children’s desire to buy books with socioeconomic opportunities.

3.2. Facilities offered in and outside the house: Based on the videos of the children with book promotion channels on YouTube and their statements in the interviews, it seems that another aspect that gave an idea about their socioeconomic conditions was the “opportunities offered to them at home and outside the home” by their families.

3.2.1. Having a Bookshelf: It was observed that all of the children with book channels made all of their video shootings in front of their own bookshelves. It was seen that all of children with a book channel had their own rooms with bookshelves full of books and corners designated for reading books. In addition, in their videos, the children also mentioned their parents’ bookshelves and that their parents had separate bookshelves. In this regard, C2 said in a video, “As you know, there are two bookshelves here, one of them is my mum’s and one of them is mine.” With this statement, he referred to the library belonging to himself and his parents and showed it to his viewers.

3.2.2. Book Gifting: In their videos, the children talked about the raffles they organized at home and the books given to them as gifts by their families. In this respect, C4 showed the books in his hand one by one in a video and said, “These were my New Year’s gift. We had a family raffle, and these books came to me on that occasion.” As can be seen, in a New Year’s raffle held at home, the family

preferred to buy books as a gift for the child. Similarly, C2 said, "What comes next is the book series that came to me as a New Year's gift from my family. This may have been the best gift I have ever received in my life because when I opened the gift box, I was so happy that I felt like a million dollars. This series is the Harry Potter Series." With this statement, he told the audience that his family bought the Harry Potter Series as a gift for him in the New Year's raffle.

3.2.3. *Visiting Book Fairs:* In their content on the book channels, the children also mentioned that they visited book fairs and bought new books from there. In this context, sample statements from the videos are as follows:

"Let's move on to our second book, Eagle Cliffs (Kartal Kayalıkları). I bought this book at the book fair in our district." (C19)

"Hello to all of you, in this video I will show you the books I bought at the book fair." (C13)

"By the way, friends, I want to tell you something. I will go to the 13th Ankara Fair on Friday next week." (C15)

It was also observed that the children mentioned that they met authors at the book fairs and had their books signed by them. C18 explained this, saying "I was about to leave when the author arrived. All the people were surprised when the author came. I was very happy; I was the first to get the author's autograph and I had a nice photo taken with him."

When the children's statements were analyzed, it was seen that their families played a remarkable role in their participation at book fairs. For example, in his video, C17 emphasized that he will go to the book fair with his father, saying, "By the way, friends, there is a book fair in Gaziantep tomorrow, 20–28 October. Tomorrow I will go there with my father and buy books." In the interviews, it was also observed that other children similarly mentioned that they went to book fairs with their families. In this context, sample responses from the interviews are provided below:

"There was a book fair and I went there with my parents and bought books and got them signed, we had a lot of fun." (C16I)

"When there is a book fair or something like that, we usually go and buy books, I mean we all participate in such things as a family." (C19I)

It can be argued that the children's mentioning of their and their families' book buying behaviors on book channels, families creating bookshelves for their children at home, presenting books to their children through raffles, and attending book fairs with their children outside their house are activities carried out with socioeconomic support or opportunities offered to the children by their families. Based on the findings stated above, it can be asserted that the families of the middle school children participating in BookTube have the socioeconomic ability to provide the above activities and opportunities, and in this context, it can be said that they are from middle or upper socioeconomic levels.

7. An Outlook of the Factors Affecting the Reading Culture Acquisition Process on YouTube Book Channels

In their videos and interviews, the children who own book channels also indirectly mentioned the factors that are effective in the process of acquiring a reading culture. In this respect, the factors that are thought to play a role in the children's acquisition of reading culture are discussed below, under the titles of Family, School, Friends, and Media.

4.1. Family: The children mentioned the roles of their families in the process of acquiring reading culture in the form of modeling, introducing books to them at an early age, talking about the books read, reading together, and watching films of the books read. In this context, some examples from the videos and interviews are provided below:

"How did you start reading books? Why did you start? He has such a question, I started reading books thanks to my mum. Because my mother had many books and read a lot, I started reading books by taking her as an example." (C11)

"Actually, I have always had the habit of reading books, I can even say that, but my mother also contributed to this. Because there are books in almost every room of our house, I might have been influenced by what I saw there. She has always introduced books to me since I was a little child, and I love reading, that is, I love dealing with books." (C14)

"Books are generally fun and funny, you laugh a lot while reading the book. I laughed a lot, we read about such ridiculous places with our family and so on. My mother is also reading this book right now, she too laughs a lot while reading it, she has fun, she likens children to me." (C19I)

"My mum, my dad, my brother, for example, we all sit down to read a book together. Everyone takes their own book, and we keep time, and after an hour we finish reading." (C18I)

"In fact, my father told me later that my father also read this book, he even read it when he was younger, when he was my age, but since a long time had passed, he too read it last year. Even my mother read the book, only my brother did not read it, he did not read it because he was too young, and he will read it when I give it to him in the future. We even watched the film of this as a family, it was in Hungarian, and we watched it with subtitles. I mean, it was very nice, we liked it very much as a family, my mum, my dad, and me. I think my brother will like it too when he grows up and reads it." (C17I)

Based on the above statements, it can be concluded that the families of children who have book channels on YouTube and produce content about books and reading are models for their children with their book reading behaviors, and that they introduce books to their children at an early age and organize reading activities with their children. This means that the families of the children also consist of individuals who make attempts at reading. In addition, families can ensure that their children's reading behaviors become a continuous habit by providing them with the first experiences related to books and the reading activities they carry out. Thus, it seems that families have an important role in children's acquisition of reading culture. It can be argued that the participation of families in the reading process together with children supports children's bond with reading. In this

way, children having book channels can find the opportunity to shape their reading culture acquisition processes together with their families.

4.2. School: It can be asserted that another effective factor in children's acquisition of reading culture is school. It was observed that the children mentioned their teachers' recommending books to them at the school, making exams or assigning homework related to the books they read, the reader-author meetings organized at school, and the factors such as homework that they perceived as obstacles before reading. Some sample statements expressing that teachers recommend books to children are as follows:

"Here are Josh Malerman's books, like this... I'm not usually a thriller reader, but our teacher, our Turkish teacher, recommended Red Piano (Kırmızı Piyo), so I bought it and read it and I really liked it." (C4)

"My art teacher recommended this to me and she lent it to me, I read it and gave it back, but I liked the book very much, it was really good." (C10)

"I bought the book Momo, it was a book I was very curious about... It was a book recommended by our Turkish teacher and I bought it, I will read the book this month, I will read this book first among the ones I bought." (C13)

In the statements above, it is seen that the teachers at school recommended books for the children to read and that the children acquired and read the recommended books or made reading plans by taking these recommendations into consideration. In addition, it is noteworthy that the act of recommending books was not only done by their Turkish teachers, but also by teachers of other branches.

When the children's statements were analyzed, it was also seen that their teachers gave exams about the books they read or gave homework related to reading. While talking about a book he read during the interview, C17 stated that his Turkish teacher gave a book exam, saying, "Our teacher, our Turkish teacher, makes us take a book exam, I read a book once because of this, and I read a book once apart from it, so I read it three times." In addition, it was also seen that the teachers carry their assignments related to the books read to the virtual environment. As an example of this, C2 reported the project assignment given by their English teacher as follows:

"Reading a book in English, from an author, of course the teachers determine the book, unfortunately we cannot choose it. Reading that selected book, shooting a video about that book, in other words, shooting a short film about that book."

It was seen that another issue mentioned by the children with respect to the school environment was reader-author meetings. In this context, C6 informed the audience that the author, named Seran Demiral, and C19 said that the author, named Mehmet Solmaz, came to their school, and had a book signing day. The excitement and joy of the children in the videos in which they talked about the reader-author meetings revealed that they welcomed these activities positively.

While the situations mentioned by the children under the heading of school can be seen as encouraging actions towards reading in general, on the contrary, it was seen that there were also situations that were seen as obstacles to reading. It was seen that reasons such as homework, exams, and the high-school entrance exam (LGS) were at the center of situations seen as obstacles to reading by the children. The children mentioned that they could not read as much as they wanted because of these reasons listed in the videos and interviews. In this context, some examples of children's statements are provided below:

"I want to start his other books as soon as possible, but I couldn't start them. They give me a lot of homework. (C1)

"I haven't been able to read many books these days, as I've been doing a lot of tests." (C17I)

"By the way, you asked me a lot about this series, you always asked me about it in live broadcasts, I haven't read it yet, but I will read it once the LGS is over. I really can't read any books due to the LGS." (C16)

Based on the above statements, it can be argued that the children who are members of BookTube spend most of their time at school after the family environment in the processes of acquiring reading culture, and that the school has various roles in the children's acquisition of reading culture. It was seen that the primary element that stood out in the school environment was teachers. Teachers can try to keep children active in the reading process through their behaviors such as recommending books, making exams, and giving homework about books. In addition to teachers, school management can also help children to have positive feelings toward reading by organizing reader-author meetings where children come together with the authors whose books they have read. It can be asserted that all of these are supportive activities that encourage reading. However, in addition to these supportive activities, there were also situations that were seen as obstacles to reading by the children. The children frequently emphasized that they could not read the books they wanted to read due to their homework and exam-oriented studies.

4.3. Friend: When the expressions in the videos of the children were analyzed, it was seen that they also mentioned the role of their friends in the process of acquiring reading culture. It was observed that the children generally recommended books to each other with their friends and read and evaluated the books they recommended. Some examples of children's expressions in this regard in their videos are given below:

"The first book I am going to show you, my friends, is this book you see called "The Family Under the Bridge (Köprü'nün Altındaki Aile)". A friend of mine has been recommending this book to me for a long time and I really like all the books he recommends when I read them. He recommends books exactly according to my reading style, he carefully selects and recommends them to me, I thank you very much to him on this occasion. I'm very curious. He really praised this book a lot." (C9)

"I bought a comic book of the Marvel Series, which everyone is very interested in, based on the word of a friend, but I didn't like it very much, I guess they're not for me." (C6)

It can be argued that children having conversations about books with their friends and establishing reading-oriented interactions can positively affect the process of acquiring reading culture.

4.4. Social media: Social media is one of the elements that play a role in the processes of children starting from their stories of creating a book channel to the shaping of their reading culture by the BookTube community, of which they are a part. It was observed that the children interacted about books and reading with their friends in their close environment as well as the friends they made from the virtual group they are in. It was seen that this interaction manifested itself in the form of recommending books. In this context, while introducing her books in one of her videos, C16 said, “Here is a series that a Bookstagram friend of mine, Duygu, recommended very much, the Hunting Series (Av Serisi). She has a Bookstagram account, and she loves this series very much.” With these sentences, she introduced the series recommended by a friend who has a book account on Instagram. Similarly, C2 also shared the book he bought based on the suggestion of a friend who produces content on YouTube: “...Secondly, the book Matilda Effect (Matilda Etkisi). I think I got this as a suggestion from a YouTuber friend. I mean, I heard it was a very good book.”

Based on the above statements, it can be argued that the children are not only limited to creating a book channel on YouTube and producing content about books, but also follow and interact with the accounts of others who produce content about books on various social media sites like themselves. These interactions, on the other hand, can enable the structuring of a virtual community via commonization of the views towards reading through actions such as recommending books, reading, and evaluating the recommended books.

8. The Outlook of Reading Preferences on YouTube Book Channels

It was seen that the children who have book promotion channels on YouTube conveyed their thoughts to their viewers about the subjects they prefer, their tendency to read what is popular, and their author choices through the books they promote.

5.1. Preferred plots: It was seen that these children generally prefer and like books about time traveling, seeing the future, individuals with special needs, or individuals who produce content on YouTube, like themselves, and adventure. In this context, sample expressions from the videos of the children are as follows:

“I think the plot is good, as far as I remember, I have never read a book about time travel before.” (C7)

“I finished this book in a short time, and I think the plot is very good. The plot is that we have a girl named Hera in the book and Hera has the power to see the future and she does it involuntarily, it happens involuntarily.” (C20)

"Gülten Dayıoğlu has a book called The Secret Power of Yada (Yada'nın Gizil Gücü). Someone recommended this book to me. It has a plot that I am curious about, it is really a breathtaking adventure in the dimensions of the past, present and future." (C11)

"Hello friends, I will introduce the book Music in My Heart (İçimdeki Müzik) and comment on this book. First of all, I would like to talk about the plot of this book so that you can understand me better. In this book, we can say that it tells about the experiences of a girl named Melodi and how her life becomes more difficult due to her congenital disability." (C8)

C19 shared his thoughts about the book titled Unfamous YouTuber's Diary (Ünsüz YouTuber'in Günlüğü), which he promoted on his book channel, as follows: "I liked the book very much, and the book ends very quickly." Similarly, C15 conveyed his thoughts about the same book and told his audience that the book was exciting.

The fact that adventure-themed books were preferred can be understood from C3's statement, "It is a bit of a thick book, but I heard that it is very adventurous, so it seems like I will finish it right away.", and from C16's statement, "Havloock Holmes was actually a book full of mystery, fun, and adventure.". It was also observed that adventure-themed books were used by children as a promotional tool for their audiences. In this regard, it was seen that C15 emphasized that the book he held in his hand contained adventure with the sentences, "I liked Charlie's Chocolate Factory (Charlie'nin Çikolata Fabrikası) very much, it was a book that you can read with bated breath and adventure is not missing."

Based on the statements above, it is seen that middle school children who have book promotion channels on YouTube have common preferences regarding the plots of the books they promote on their channels. When the preferred plots were examined, it can be argued that they generally had choices parallel to the characteristics of the age period they are in. In addition, as a result of the fact that other members of the BookTube community, of which they are members, promote and make visible the books containing these topics on their book channels, the children preferred to read these related topics.

5.2. The tendency to read what is popular: It was observed that the children generally emphasized the "popular" characteristic of the books they promoted, read, or planned to read on their book channels. When we looked at the titles of the books promoted, it was seen that they were books or series that are frequently encountered in daily life, social media, or bestseller lists. In this context, sample expressions from children's book channels are given below:

"First of all, the book I will talk about is The Boy in the Striped Pyjamas (Çizgili Pijamalı Çocuk). There are already many people who read this book, it is a popular book in our country, and I am happy that it is popular, frankly, I mean, reading it makes me very happy." (C9)

"I think you've heard of What a Man Lives With (İnsan Ne İle Yaşar) because it's a really popular book." (C13)

“Today I’m going to introduce to you the first book in the very famous Harry Potter series, the Philosopher's Stone.” (C5)

“Our 12th book is The Little Prince (Küçük Prensi), everyone knows this Little Prince. Very good, I’ll read it too, I haven't read it yet.” (C3)

It can be argued that the children’s preference for the books mentioned above is a result of their tendency to read what is popular. It can be asserted that the children’s tendency to read popular books is related to their aim to introduce these popular books to their viewers on their own book channels.

5.3. Author choices: When we looked at the video contents of the children’s book channels, it was seen that another factor affecting their book preferences was the authors of the books. The children categorized the authors of the books they will read as Turkish author, foreign authors, or local authors. When we looked at the statements of the children, it was understood that they generally preferred to read the book of foreign authors. In this context, C10 emphasized that he cannot read the works of Turkish authors, saying, “I think there is only one Turkish author because most of them are foreign authors, I mean I cannot read them.” while showing the books of this author in his library.

When we looked at the video contents of the children, it was seen that there were also those who preferred to read works by Turkish authors, albeit rarely. However, what is noteworthy here is that their choice of authors also changed over time. For example, C18 answered the question posed to him in one of his videos as “Of course, it is always books written by Turks, and I really plan to read more books written by Turks.” In the video he shared in the following months, he emphasized that he could not read the works of Turkish authors and that there are many nice books written by foreign authors, saying, “Actually, I try to read more Turkish authors, but this is not possible because there are many nice books written by foreign authors.” In this context, it can be argued that the author choices of the children participating in the BookTube community are generally oriented towards foreign authors.

6. Reader Image Reflected on YouTube Book Channels

Inferences can also be made about the children’s reader image based on their videos on the book channels. In this context, it was seen that the children generally presented themselves as individuals who have acquired reading habits. In addition, it can be argued that traces of critical and universal reader images were found in the videos where the children promoted and evaluated books.

6.1. Individual who has acquired the habit of reading: In their statements in their videos, the children frequently emphasized that they had already acquired the habit of reading and that they had been reading books regularly since they acquired basic literacy skills. In this context, sample expressions from the children's videos are given below:

"Actually, this habit is almost genetic in me." (C8)

"I got the habit of reading books at the age of 9. I'm 11 years old now." (C2)

"I didn't start my reading habit at a specific time, I mean, I have been reading books since I learned how to read books, since I learned how to read." (C13)

The fact that the children expressly presented themselves as individuals who have acquired reading habits on book channels seems to be related to their presence in the BookTube community, a virtual group. It can be argued that children present themselves as individuals who have acquired the habit of reading and have made reading a continuous habit as a result of the fact that they produce contents related to books and that these contents are centered on people who are interested in books.

6.2. Critical reader: When we looked at the videos in which the children evaluated the books they read, it was also seen that they displayed a critical approach. The positive or negative evaluations of the author's narration, research on the other works of the author of the book read, information obtained from the book, and awareness of spelling and logical errors, support this argument. In this context, some sample statements from the criticisms against the author's narration are as follows:

"The development of the events was good, but I think the author dragged things out a bit. Especially towards the end, I think he started to make unnecessary events. But then our author really tidied it up very well and I really liked the storyline when I finished the book." (C9)

"The names of the books... The names of the books are so irrelevant to the books that I am addressing you, Mr. Author, why are they so irrelevant? I mean, there are so many titles in the book, it has such a story, but I don't know, if he had put the names of the characters, it would have been a more logical book title. I really don't think that the book titles are good." (C10)

Based on the statements above, it is seen that C9 criticized the author's unnecessary prolongation of the events in the book, and C10 criticized the incompatibility between the names and content of the books. In addition to the evaluations made about the author's narration, it was observed that some children conducted research on the authors of the books they read and obtained information about their other works. In this context, C3 expressed his thoughts as follows:

"...The first book I read was The White Dolphin (Beyaz Yunus) by Gill Lewis. Friends, I researched Gill Lewis because I realized that he had a very nice language, that is, after reading the book, I realized that he had a very nice language and I researched, he wrote a lot of books. Books about animals, novels, story books and only this one, The White Dolphin, was published in Türkiye. I think they may publish his books in the following years because they are very good..."

It was observed that the children were also aware of the new information they learned from the books they read and shared this information with their audience. C17 stated that he learned that Bursa is called Green Bursa from the book, saying, "...Then there is interesting information that I learned from this book, Bursa is called Green Bursa, I learned that from this book." (Levent lives in Bursa). On the other hand, C15 stated that he learned that there is an animal called a pelican from the book he read, saying, "In this book, when I was 7 years old, I saw and knew for the first time in my life that there was an animal called a pelican."

It was also observed that the children evaluated the works they read in terms of spelling mistakes and logical errors. At this point, while making his evaluation of the book he read, C9 told his viewers that there were many spelling and logical errors in the book, so he could not like the book, saying, “...The Masters of Time - Resurrection (Zamanın Efendileri - Diriliş) was a disappointment for me, unfortunately, and I didn't like it very much because there were too many mistakes in logic and spelling.”

Based on the above statements, it can be argued that the children who have book promotion channels on YouTube do not only use books as a promotional tool, but also actually read and critically evaluate the books they promote.

6.3. Universal reader: The fact that the children organize and produce content through book channels they create in a virtual environment to promote the books they read can reveal that they benefit from information communication technologies. It can be asserted that the children's effective use of various skills that can be considered in the context of visual literacy and media literacy skills to produce content related to books, indirectly affects the shaping of their universal reader image.

In addition to the findings mentioned above, there were also findings that the children wanted to read the English version of the book they read in Turkish in various contents of the book channels and that they participated in workshop activities of their favorite books in different languages and took various roles there. In this context, examples of children's statements are given below:

“The Little Prince is a book most of you have probably heard of or read. But I still wanted to suggest it in this video, there may be some of you who have not read it, it is normal (he has both English and Turkish versions in hand). I did not read the English version, I read the Turkish version 2–3 times, and I liked it very much. Because it was a very different book. If you have not read it, again I recommend you read it. You know, believe that every time you read it, you can be sure that you will go to different places, it was very nice, very fun. I also want to read the English version so that I can compare the two and read The Little Prince in more detail.” (C16)

“The Little Prince is already one of my really, really favorite nice books. It can be read immediately because it is thin. I once participated in the French workshop of The Little Prince, I was the narrator there and I made the presentation and it was very emotional, it really has a special importance for me.” (C4)

Based on the above statements, it can be argued that the children have a good command of foreign languages such as English and French. As can be seen, the children want to read the books they read in their mother tongue in foreign languages also, and to actively participate in reading workshops in foreign languages. This may indicate that the criterion of knowing a foreign language, which is necessary for becoming a universal reader, has been met.

When all of the themes discussed in the context of the findings were taken into consideration, it was seen that middle school children who have a book promotion channel on YouTube revealed a common culture for reading in the digital environment. Their stories of creating a book channel, the

video contents they include in their book channels, their socioeconomic profile, the factors affecting their reading culture acquisition processes, their reading preferences, and their reader images reflected in the videos can be considered as various components that stand out in the formation of this common culture.

Conclusion and Discussion

This study was carried out to determine the reading culture outlook of middle school children who created their own book channels on YouTube. As a result, findings were obtained regarding children's stories of creating a book channel, video content they created related to the books on their channels, their socioeconomic profile, factors affecting the process of acquiring reading culture, reading preferences, and reader images presented.

It was found under the theme of The Story of Creating a Book Channel on YouTube that the children started to produce content by taking other users who produce content about books on YouTube as a model, and that the children took each other's behaviors towards reading as a model in the digital environment. The studies in the literature (Boğa and Sağlam, 2021; İnal Kamacı, 2021) emphasized that children can take the behaviors of other children who produce content on YouTube as a model and identify with users who are influencers on YouTube by taking them as role models. One of the findings obtained in the context of this theme is children's desire to share and comment on the books they read on book channels. Based on this finding, it was concluded that reading activities in the digital age have shifted from physical environments to digital environments. It was seen that this result is in parallel with other studies in the literature (Odabaş et al., 2019; Tezgeç, 2020; Çetin, 2021), which emphasized that reading behaviors have changed in the digital age and reading activities have started to be carried out in the digital environment. Another result that can be addressed under this theme is that children established a positive relationship between the book channels they created and their book reading behaviors and that they regarded book promotion channels as a motivating tool for them to continue their reading activities. The studies in the literature concluded that the use of social media does not negatively affect reading, that teachers can assign tasks to develop reading skills on social media, and that various media environments can shape the process of acquiring reading culture. (Armut and Türkyılmaz, 2017; Ntakirutimana and Okoro, 2021).

Under the theme of Content Produced on YouTube Book Channels, it was found that, as members of a virtual group, the children produced common video content about books and reading on book channels. It was observed that the children produced video contents such as "bookshelf tour" videos where they introduced the books in their bookshelves, and "what I read/will read in the month of (...)" videos where they talked about the books they have read or will read, "book shopping, cargo opening and unboxing" videos where they showed the books they have purchased or opened the new book cargo in front of the screen, "reading marathon" videos where they set certain goals individually

or with their friends and did intensive reading in front of the camera towards these goals, “book recommendations for ages (...)” videos which they think are suitable for any age range they have determined, and “reading slump” videos where they talked about the periods in which they have problems in continuing the act of reading and move away from reading. According to Özşenler (2019), content producers in the digital environment mostly produce similar content, although they use different styles and language. In this respect, it was considered that children who are members of the BookTube community produce similar content about books and reading. In addition, other studies in the literature emphasized that members of the BookTube community create video content in certain categories specific to them (López, 2017; Ehret et al., 2018; Tolstopyat, 2018; Anderson, 2020; Sampaio and Costa, 2022).

When the findings obtained under the theme of Socioeconomic Outlook on YouTube Book Channels were examined, it was seen that the children and their families spend money buying books. In addition, the families provide opportunities to their children by creating bookshelves at home and organizing raffles to give books as gifts, while they ensure that their children go to book fairs as an outside activity. In this context, it was concluded that the provision of the above-mentioned opportunities by the families to their children was related to their socioeconomic level and that the children were not from lower socioeconomic classes, but from middle or upper socioeconomic classes. Şahin (2009) concluded in his study that there is a link between the reasons why students cannot read and their socioeconomic classes, and that individuals from lower socioeconomic classes cannot read because books are expensive. In addition, Sampaio and Costa (2022) emphasized that there is a socioeconomic gap between young people who participate in the BookTube community and those who do not. In fact, it was considered that the families of the children in the focus of the study had the socioeconomic competence to provide relevant opportunities to their children and provide them with access to books by constantly supporting them in this regard. When other studies in the literature were examined, there were findings and results that creating a comfortable reading environment at home, creating a rich library, children having their own bookshelves (Şahin, 2012; Duran and Erkek, 2018), and students’ preference for the types of gifts offered to them (Şahin, 2009) are related to the socioeconomic level of the family. The above-mentioned opportunities provided by the family can serve as a facilitator for encouragement of reading and acquisition of a reading culture, besides giving an idea about their socioeconomic profile. Suna (2006) suggested that parents should go to places such as libraries, book houses, and book fairs with their children in line with their means, follow author reading and autograph signing days with their children, and ensure that their children meet the authors. Erduran (2008) emphasized in his study that book fairs are one of the most important events in the formation of reading culture.

Under the theme of The Outlook of Factors Affecting the Process of Acquiring Reading Culture on YouTube Book Channels, findings were obtained regarding the outlook of the factors

thought to be effective in children's reading culture acquisition processes. Based on the statements of the children, it was concluded that the factors that have a role in the process of acquiring reading culture are family, school, friends, and media. It was concluded that the family factor was active in the reading process through roles such as serving as a model for their children, introducing books to them at early ages, talking about what they read, and watching the films about the books they read together. In this regard, it is considered that children structure the processes of acquiring reading culture together with their families. Kakırman Yıldız (2016) emphasized that it is the family that first introduces books to the child, that parents set an example by reading books to children, and that observing the family reading books is important for acquiring reading habits. On the other hand, Aküzüm and Bars (2022) stated that children who see their parents reading books are affected by this behavior and take the first steps to acquire reading habits. Kachak et al. (2021) concluded in their study that reading with family is important in the process of acquiring reading culture.

It is known that school is one of the environments in which children spend time outside the family environment. School is the theoretical and practical field of reading culture formed in the family (Özkan, 2021). In the school environment, teachers recommend books to children, give them quizzes on books, and assign reading homework. In their study, Mut and Gelişli (2021) stated that according to the students, the most effective role of teachers in gaining reading habits is to recommend books. Considering other studies in the literature (Ünlü, 2019; Bulut et al., 2020; Çıldır and Ergün, 2021), it is noteworthy that giving exams and reading assignments about the books read were not considered positive in the process of acquiring reading culture. In their statements, the children emphasized that in addition to the reading initiatives of their teachers in the school environment, reader-author meetings were also held at school. Reader-author meetings are among the activities that are not frequently organized by teachers and are rarely performed (Polat, 2019; Ünlü, 2019).

One of the factors mentioned by children regarding school was that they could not read the books they wanted to read because they were constantly working on homework and exams. Based on this finding, it was concluded that studies such as homework and exam preparation were seen as factors preventing reading. When other studies in the literature were examined, it was seen that secondary school students consider the course workload (Deniz, 2015) as an obstacle to reading and that the preparation process for the LGS (Büyükalın Filiz and Kalaycı, 2019) negatively affects reading.

Looking at the children's statements, it was concluded that their friends in daily life and their friends who produce content about the books they have acquired in the media environment have various roles in the process of acquiring reading culture. These roles can be expressed as recommending books to each other for reading and reading and evaluating these recommended

books. In their study, Batur, Özcan, and Sağcan (2019) concluded that male and female students recommend the books they read to their fellow students. According to Özdemir Çırakman and Arı (2018), children read what is suitable for them from among the reading products in printed or virtual environments or what is recommended by others. In addition, Özdemir Çırakman and Arı (2018) found in their study that secondary school students made unconscious choices under the influence of their friends and showed a tendency towards works that were not suitable for their age level and did not identify with their cultural values. In this context, it can be argued that although children recommending books to each other is considered positive in terms of acquiring reading culture, it may also have negative effects in terms of the nature of the recommended book.

Under the theme of The Outlook of Reading Preferences on YouTube Book Channels, findings were obtained regarding the subjects preferred by the children, their tendency to read the popular ones and their choice of authors, based on the books they promoted on book channels. When the preferred topics were examined, it was seen that the children preferred books about time traveling, seeing the future, individuals with special needs, individuals who produce content on YouTube like themselves, and adventure. It was concluded that the children's preference for books about traveling in time, seeing the future, and adventure was primarily related to their age level. The studies in the literature emphasized that the 12–15 age range covers the adventure period and that children tend to read adventure books, emotional love novels, and travel books in this period (Güneş, 2017). It was also stated in the literature that secondary school students are more interested in works that are exciting, action-packed, historical, have imagination and science together, and tell the stories of interesting events (Alamdar, 2015). Moreover, in different studies, results were obtained that the subject preferred by students in the middle school age group was adventure (Deniz, 2015; Maden and Önal, 2020). In addition, it was also concluded that children's preferences about the book subject were related to the fact that the BookTube community, of which they were members, highlighted the works on this topic. Similarly, it was seen that the children had a tendency to read what was popular. The children often emphasized that the books they promoted, read, or plan to read on their book channels were popular. When we looked at the books mentioned, it was seen that they were books that were visible in daily life and social media or are on bestseller lists. Based on this finding, it was concluded that children tend to read what is popular and want to include the promotion of popular books in their own book channels. Bilgin and Güner (2017) emphasized that children at the primary school level are individuals who are open to consuming popular culture products produced and supported by the media. In this respect, Yüksek and Urhan Torun (2017) stated that popular culture has a major role in the context of books, and that readers are aware of this situation and reflect it to their lives.

The books promoted by the children on their book channels can also give an idea about their choice of authors. In this study, it was concluded that the children who were members of the BookTube community categorized authors as local, foreign or Turkish, and foreign, and generally

preferred to read the books of foreign authors. This was thought to be related to children's tendency to read what is popular. In his study, Karadayı (2019) concluded that most of the books read by secondary school students are foreign books belonging to popular culture in the form of series and that children read the books of foreign authors fondly. When the studies in the literature were examined, it was seen that in addition to the children's preferences, the teachers also recommended books by foreign authors in various media environments. In this context, Özdemir (2022) listed the authors recommended by Turkish teachers in Facebook groups. When this ranking was analyzed, it was seen that the first author was foreign.

Under the theme of Reader Images Reflected on YouTube Book Channels, findings on the children's reader images were obtained based on the video content on their book channels. These findings were related to the fact that the children generally presented themselves as individuals who have acquired reading habits, and that there are traces of critical and universal reader images in the children's book promotion and evaluation videos. It was concluded that the children openly presenting themselves as individuals who have acquired reading habits on book channels is related to being a member of the BookTube community and social acceptance. In this context, it was considered that the children present themselves as individuals who have made reading a continuous habit as a result of producing content about books and having an audience interested in books with reference to such content. Hepekiz and Gökalliler (2019) stated in their study that social media environments are venues where individuals have the opportunity to create identity and image, and that individuals exhibit certain behaviors in these environments to present themselves in a way that they will be liked or approved by society. It can be argued that being an individual who has acquired the habit of reading books is also related to social approval and acceptance. Yaşar (2021), on the other hand, stated in his study that joining the BookTube community puts reading habits in order and that an individual's reading culture is formed after joining this community. Children's critical reader image reflects itself in the form of positive or negative evaluations of the author's narration, research on the other works of the author of the book read, awareness of the information obtained from the book and spelling and logical errors. Based on this finding, it was concluded that the children did not only use books as a promotional tool, but also exhibited a critical approach by reading the books they mentioned. In their study, Ünlü and Yaşar (2022) emphasized that critical reading and digital content adaptation skills are necessary in acquiring and developing an online reading strategy. The fact that the children organized and shared various contents on the book channels they created to promote the books they read, can reveal that they benefit from information and communication technologies. The studies in the literature emphasized that using information and communication technologies and making conscious use of them are necessary for the acquisition of universal literacy skills (Körkuyu, 2014; Sever, 2018; Baki and Gökçe, 2020). In addition, some studies indicated that users of the BookTube community have created audiovisual content using technological literacy skills (Anderson,

2020) and try to use media consciously (Sampaio and Costa, 2022). In addition, it was concluded that the children's desire to read the works they have read in Turkish also in different languages and their participation in reading workshops in different languages and taking an active role in these workshops, were also a reflection of their universal reader image.

References

- Ak Başoğul, D. (2018). *Türkçe öğretmenlerinin ve önerdikleri kitapların söylemleri bağlamında okuma kültürü anlayışı: bir durum çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aküzüm, L. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin okuma kültürlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Aküzüm, L., & Bars, M. (2022). Ortaokul öğrencilerinin okuma kültürlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (27), 97-122. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1104146>.
- Alamdar, S. G. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarının incelenmesi (Kırıkkale ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Altunbay, M. & Uslu Üstten, A. (2020). Okuma kültürünün bir göstergesi olarak kitaplık ve kütüphane kullanımı üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 916-930. <https://doi.org/10.16916/aded.746742>.
- Anderson, T. (2020). *A book club for the 21st century: an ethnographic exploration of booktube*. School of Education, Unpublished Doctoral dissertation, University of North Carolina, Chapel Hil. <https://doi.org/10.17615/r4aq-e587>.
- Armut, M. & Türkyılmaz, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 348-375.
- Atalay, G.E. (2019). Sosyal medya ve çocuk: "Babishko Family Fun Tv" isimli youtube kanalının eleştirel bir analizi [Özel Sayı]. *Erciyes İletişim Dergisi*, 179-202. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.484856>.
- Ayyıldız, M., Bozkurt, Ü., & Canlı, S. (2006). Okuma kültürü üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 34(169).
- Baki, Y. & Gökçe, B. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kültürü düzeylerinin incelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 353-375. <https://doi.org/10.31464/jlere.676829>.
- Balcı, A. (2016). *Okuma ve anlama eğitimi II*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Batur, Z., Özcan, H.Z. & Sağcan, Y.C. (2019). Ortaokul öğrencilerinin okuma eğilimlerinin incelenmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 33-55.
- Bayat, N. & Çetinkaya, G. (2018). Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve tercihleri. *İlköğretim Online*, 17(2), 984-1001. doi: 10.17051/ilkonline.2018.419349.

- Bilgin, A., & Güner, F. (2017). Popüler kültür ve ilkökul çağındaki çocuklar (öğretmen görüşlerine göre durum tespiti). *Millî Eğitim Dergisi*, 46(216), 117-133.
- Boğa, E. & Sağlam, M. (2021). Dijital ortamda çocuk: bir çocuk youtuber kanalının içeriksel analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 8(2), 643-664. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.889793>.
- Bulut, P., Kuşdemir, Y. & Uzun, E.B. (2020). Okuma kültürü üzerine bir inceleme: öğretmen adayları örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(21), 74-95.
- Bulut, S. (2018). *Okulöncesi eğitim ortamlarında çocuk kitaplarıyla gerçekleştirilen uygulamaların okuma kültürü bağlamında incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Büyükalın Filiz, S., & Kalaycı, D. (2019). Sınava hazırlık sürecinin bireyin okuma alışkanlığı üzerinde etkisi: 8. Sınıf örneği. *Researcher: Social Science Studies*, 7(1), 238-248.
- Calabrese, C. (2017). *Become a youtuber build own youtube channel*. New York, ABD: Wiley.
- Creswell, J.W. (2017). *Araştırma deseni*. (Çev. S.B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Creswell, J.W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev. M. Bütün ve S.B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çetin, S.A. (2021). 8. Sınıf öğrencilerinin dijital ortamlarda okuma davranışlarının değerlendirilmesi. *Journal of World of Turks / Zeitschrift für die Welt der Türken*, 13(3), 75-100. DOI: 10.46291/ZfWT/130306.
- Çıldır, B. & Ergün, İ.H. (2021). Okuma kültürü edinememiş bireylere ilişkin bir anlatı araştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 603-621.
- Çiğdemir, S., & Akyol, H. (2020). Okuma kültürü oluşturmada aile yeterliliği ölçeği geliştirme ve uygulama çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1874-1912. DOI:10.29299/kefad.854008.
- Dai Luong, T. (2021). Developing a reading culture in the digital environment. *International Education and Research Journal*, 7(3), 23-24.
- Delgado, P., Vargas, C., Ackerman, R., & Salmerón, L. (2018). Don't throw away your printed books: a meta-analysis on the effects of reading media on reading comprehension. *Educational Research Review*, 25, 23-38. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.09.003>.
- Demirtaş, T. & Süğümlü, Ü. (2013). Çocukluk döneminde okuma (8-14 yaş). İçinde Okur, A. (Ed.), *Yaşam boyu okuma eğitimi I*. (ss. 135-183). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3(2), 46-64.
- Duran, E. & Erkek, G. (2018). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin okuma ön yargılarının belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 1-17. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.368064>.

- Ehret, C., Boegel, J. & Manuel-Nekouei, R. (2018). The role of affect in adolescents' online literacies: participatory pressures in booktube culture. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 62(2), 151-61. <https://doi.org/10.1002/jaal.881>.
- Erduran, T. (2016). *Yaşam boyu öğrenme kapsamında Bartın ilinde okuma kültürü: bir durum çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Grabe, W. & Stoller, F.L. (2011). *Teaching and reasearching: reading*. Routledge.
- Güneş, F. (2017). Okuma ilgisi ve gücü. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 119-128.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşım ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Hepekiz, İ. & Gökaliçler, E. (2019). Sosyal medya aracılığıyla yaratılan kişisel markalar ve benlik sunumu. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 761-782. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.446869>.
- İnal Kamacı, A. (2021). *Sosyal medya ve şöhret kültürü: çocuk youtuberlar üzerine etnografik bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- İnce Samur, A.Ö. (2018). Okuma kültürü edinme sürecinde hangi kitaptan nasıl yararlanılmalıdır? *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(4), 343-363. Doi: 10.25272/j.2149-8385.2018.4.4.02.
- Kachak, T., Budnyk, O. & Blyznyuk, T. (2021). Development of reading culture of school children: results of theoretical and empirical research. *Revista Inclusiones*, (8), 62-75. Erişim Adresi: <http://hdl.handle.net/123456789/13973>.
- Kakırman Yıldız, A. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığı kazanmasında rol model olarak aile. *Mavi Atlas*, (7), 95-112. <https://doi.org/10.18795/ma.94919>.
- Kantaş, Z. (2013). Gençlik dönemi okuma (15-18 yaş). İçinde Okur, A. (Ed.), *Yaşam boyu okuma eğitimi I*. (ss. 185-222). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karaboğa, M.T. (2018). Medya çağında çocuk ve çocuk kültürü: şiddet ve tüketim kültürünün yansımaları. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-17.
- Karadağ, Ö. (2013). Okuma kültürüne katkıları bakımından Türkçe ders kitaplarının resimlemeleri (illüstrasyonları). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(2), 84-93.
- Karadayı, F. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerine devam eden 5, 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve eğilimlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Karatay, H. (2019). Okuma eğitimi: kuram, uygulama ölçme ve değerlendirme. İçinde Güzel, A. & Karatay, H. (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı uu*. (ss. 219-262). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. & Sever, S. (2000). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kaya, M. (2014). Okuma kültürü ve çocuk edebiyatı. *Türk Dili*, 756, 608-622.

- Ketenoğlu Kayabaşı, Z.E., & Özerbaş, M.A. (2018). Sosyal ağ paylaşım sitelerinin öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına etkisi. *Kastamonu Education Journal*, 26(3), 945-952. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.413390>.
- Kılıçer, T. & Boyraz, E. (2019). *Tüketimin çocuk hali*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kozinets, R.V. (2010). *Netnography: doing ethnographic research online*. SAGE Publications.
- Körkuyu, S.A. (2014). *Okuma kültürü edinme sürecini etkileyen temel değişkenlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kurulgan, M. & Çekerol, S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 237-258. Erişim Adresi: <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/329> (01.06.2022).
- López, M. D. L. L. (2017). Booktubers y literatura. *Revista Publicando*, 4(13 (2), 963-974.
- Maden, A., & Önal, A. (2020). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilerin okuma eğilimlerine göre değerlendirilmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 30-41.
- Maden, S. & DüNDAR, N. (2020). Ortaokul öğrencilerinin ve velilerinin okudukları çocuk kitapları üzerine bir araştırma. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 6(1), 39-48. <https://doi.org/10.34137/jilses.612112>.
- Mut, G. & Gelişli, Y. (2021). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığının oluşmasında etkili olan faktörlere ilişkin görüşleri. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 92-113.
- Ntakirutimana, S. & Okoro, O.J. (2021). Social media use and reading culture of undergraduate students of adventist university of central africa, rwanda. *International Journal of Academic Library and Information Science*, 9(5), 256- 268.
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y. & Binici, K. (2019). Dijital bilgi kaynakları ve ortamlarının üniversite öğrencilerinin okuma davranışlarına etkileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (227), 89-116.
- Okur, A. (2013). Yaşam boyu okuma için okuma öğretimi. İçinde Okur, A. (Ed.), *Yaşam boyu okuma eğitimi I* (ss. 1-45). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Otache, I. (2020). Poor reading culture in nigeria: the way forward. *African Journal of Social Sciences and Humanities Research*, 3(4), 25-37.
- Özdemir Çırakman, E. & Arı, B. (2018). Ortaokul öğrencilerinin kitap seçimine yön veren etmenler. *Researcher: Social Science Studies*, 6(3), 73-99.
- Özdemir, S. (2022). Examining the posts of turkish teachers in facebook groups in terms. In Gafarlı, R., & Polat, C. (Ed.), *4. International culture, art and literature congress proceedings book* (pp.13-24). IKSAD Publishing House.
- Özkan, E. (2021). Okuma kültürü edinmenin dil becerileri ile ilişkisi. İçinde Öztürk, B., Bulut, F. & Şimşek, Ş. (Ed.), *Çocuk ve okuma kültürü* (ss. 11-20). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

- Özşenler, D. (2019). Dijital hikâye anlatımı: içerik üreticilerinin youtube videoları üzerinden bir analiz. *Turkish Studies-Information Technologies and Applied Sciences*, 14(4), 587-616. Erişim Adresi: <https://gcris.ege.edu.tr/handle/11454/71708>.
- Öztürk, B. (2020). Okuma kültürü oluşturmada çocukların edebiyat çevresini genişletmeye yönelik uygulamalar: İngiltere örneği. *Kastamonu Education Journal*, 28(5), 2112-2124.
- Öztürk, B.H. (2021). *Okuru edebiyat sahnesine davet etmek: okur-cevap kuramı çerçevesinde bir yöntem önerisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ankara.
- Paay, J., Kjeldskov, J., Skov, M. B. & O'hara, K. (2013). F-formations in cooking together: a digital ethnography using youtube. In Paula Kotzê, Gary Marsden, Gitte Lindgaard, Janet Wesson and Marco Winckler (Ed.), *IFIP Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 37-54). Springer.
- Paladines-Paredes, L-V. & Margallo, A.-M. (2020). Los canales booktuber como espacio de socialización de prácticas lectoras juveniles. *Ocnos*, 19(1), 55-67. Retrieved from: <http://hdl.handle.net/10578/30391>.
- Parratt-Fernández, S., Mera-Fernández, M. & Mayoral-Sánchez, J. (2021). New literary prescribers: spanish booktubers' sociodemographic features and self-perceptions nuevos prescriptores literarios: características sociodemográficas y autopercepciones del booktuber en españa. *Ocnos*, 20(2), 56-67.
- Patton, M.Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev. M. Bütün ve S.B Demir). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Perkins, K. (2017). The boundaries of booktube. *The Serials Librarian*, 73:3-4, 352-356. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2017.1364317>.
- Polat, A. (2019). *Türkçe öğretmenlerinin okuma kültürü konusundaki hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (hizmetiçi eğitim programı önerisi)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Reister, A. (2020). *Influence of book clubs on reading motivation for third through fifth grade students*. Unpublished Master's Thesis, Department of Curriculum and Instruction, University of Northern Iowa, ABD.
- Retrieved from: <https://revistapublicando.org/revista/index.php/crv/article/view/980>.
- Saltık, O. (2018). Okuma kültürü edindirme sürecinde Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin niteliği üzerine öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 281-296. <https://doi.org/10.16916/aded.372844>.
- Sampaio, I. S. V. & Costa, A. S. (2022). Brazilian booktubers and the covid-19 pandemic. *First Monday*, 27(4). <https://doi.org/10.5210/fm.v27i4.12579>.

- Sayır, M.F. (2018). Okuma eğitimiyle ilgili temel kavramlar. İçinde Sevim, O. & Söylemez, Y. (Ed.), *Okuma eğitimi I.* (ss 1-10). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Semingson, P., Mora, R.A. & Chiquito, T. (2017). Booktubing: reader response meets 21st century literacies. *The Alan Review*, 17, 61-66.
- Sever, S. (2013). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sever, S. (2015). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2018). *Sanatsal Uyarılarla Dil Öğretimi*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Sever, S., Karagül S. & Doğan Güldenoğlu, B.N. (2017). Öğretmenlerin okuma kültürü düzeyleri ile kitle iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 14(27), 47-69.
- Sezerer Albayrak, E. (2020). *#DijiÇocuk*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Silverman, D. (2018). *Nitel Verileri Yorumlama*. (Çev. E. Dinç). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Soyuçok, M. (2021). *Okuma kültürünün edindirilmesinde okulun rolü*. Yayımlanmamış doktora tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Striling, E. (2016). Sosyal bilimler için dijital yöntemler. 'her zaman facebook'dayım!': ana akım araştırma aracı ve etnografya alanı olarak facebook'u araştırmak. İçinde Snee, H., Hine, C., Morey, Y., Roberts, S., & Watson, H. (Ed.), *Sosyal Bilimler İçin Dijital Yöntemler* (ss. 51-66). (Çev. S. Ersöz Karakulakoğlu). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Suna, Ç. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarının analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şahin, A. (2009). İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının sosyo-ekonomik düzeylerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 215-232.
- Şahin, A. (2012). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının sosyo-ekonomik düzeylerine göre incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 367-388.
- Şahin, A., & Aktar, S. (2020). Okuma becerisinin geliştirilmesi. İçinde Kaya, M. & Kardeş, M.N. (Ed.), *Okuma eğitimi* (151-174). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Şahin, Y. (2011). *Okuma eğitimi*. Eğitim Akademi Yayınları.
- Şeref, İ. & Şahin, M. (2022). Okuma kültürü edindirme sürecine yönelik bir eylem araştırması. *Türk Kütüphaneciliği*, 1-16. <https://doi.org/10.24146/tk.1035151>.
- Şirin, M.R. (2019). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış II*. İstanbul: Uçan At Yayınları.

- Telli, A. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin okuma güdülenmeleri ile ebeveynlerinin eğitim düzeyi ve okuma kültürü görünüşleri arasındaki ilişki üzerine bir inceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Tezgeç, M.S. (2020). Kitap okuma eyleminin metalaştırılması: Instagram paylaşımları üzerine bir inceleme. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 90-115.
- Tolstopyat, N. (2018). Booktube, book clubs and the brave new world of publishing. *Satura*, 1, 91-96. <https://doi.org/10.17879/satura-2018-3140>.
- Türkben, T. (2021). Okuma eğitimi. İçinde Temizyürek, F. & Türkben, T. (Ed.). *Türkçe öğretimine genel bir bakış el kitabı* (ss. 93-149). Pegem Akademi.
- Türkel, A., Özdemir, E.E. & Akbulut, S. (2017). Okuma kültürü ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 12(14), 465-490. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>.
- Türkyılmaz, M. (2020). *Gençlik edebiyatı ve okuma kültürü*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ungan, S. (2008). Okuma alışkanlığımızın kültürel altyapısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 218-228. Erişim Adresi: <https://openaccess.dpu.edu.tr:8443/xmlui/handle/20.500.12438/857>.
- Ülper, H. (2011). Öğrencilerin okumaya isteklendirici etmenlerle karşılaşma durumu: öğretmen, aile, arkadaş ve kitap boyutları üzerinden bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 221-237.
- Ünlü, S. & Yaşar, L. (2022). Literature gathering as a cultural event: booktube participation. *Folklor/Edebiyat*, 28(111), 637-660. <https://doi.org/10.22559/folklor.2162>
- Ünlü, S. (2019). "Okuma kültürü" edindirme sürecine Türkçe öğretmenlerinin etkisi (Muğla ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Ünlükaya, A., Savaş, S., & Sucu, İ. (2021). Youtube çocuk kanallarında bulunan video içeriklerindeki temaların ortaya koyulmasına yönelik bir çalışma. *Journal of Business in The Digital Age*, 4(1), 33-49. <https://doi.org/10.46238/jobda.962705>.
- Vuong, Q. H., La, V. P., Nguyen, T. H. T., Nguyen, M. H., Vuong, T. T., Vuong, H. M. & Ho, M. T. (2021). Impacts of parents and reading promotion on creating a reading culture: evidence from a developing context. *Children and Youth Services Review*, 131, 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106311>.
- Yağcı, Y. (2007). Çocuk ve gençlerin kitaba ulaşmasındaki köprüler. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 62-71.
- Yasa, F. (2021). Çocuklara ait Youtube kanallarında yer alan reklamların özellikleri: Bir içerik analizi. *7th International Mardin Artuklu Scientific Researches Conference*. December10-12. Erişim Tarihi: <https://hdl.handle.net/11499/39101>.

- Yaşar, L. (2021). *Kültür endüstrisi bağlamında okumanın dijitalleşmesi: booktuber'lar üzerine karşılaştırmalı bir inceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (2009). Çocuklarda okuma kültürünü geliştirmede ebeveyn ve öğretmenin rolü. İçinde Afacan, A. (Ed.), *Çocuk ve okuma kültürü sempozyumu* (ss. 133-140). Eğitim Sen Yayınları.
- Yılmaz, B., & Cengiz, E. (2022). Okuma kulüplerinin işlevleri ve alışkanlığına etkileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 36(2), 264-290. <https://doi.org/10.33308/26674874.2022362392>.
- Yılmaz, B., Atalan Akdeniz, Ö., Emre, S., & Tercan, O. (2022). *Okuma kültürü kaynakçası*. Erişim Adresi: http://bby.hacettepe.edu.tr/akademik/bulentyilmaz/okuma_kulturu.pdf.
- Yüksek, Ö. & Urhan Torun, B. (2017). Kitap okuma tercihinde popüler kültürün rolü: çok satan kitap okurları üzerine bir araştırma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (6), 549-559.